

ԾԱՂԻԿ ԿԸ ՀՐԱՄԱՐԱԿՈՒԹԻ ՇԱՐՈՒՄ ԵՐԵՐԸ: — Հա-
տը 40 փարս:

Բաժանորդագրին ԿԱՆԻՍԻԿ — Պոլսոյ Համար տարե-
կան 45 դրշ. վեցամսեայ 23 դրշ. եռամսեայ 12 դրշ. —
Գաւառացի Համար տարեկան 50 դրշ. վեցամսեայ 26
դրշ. եռամսեայ 14 դրշ.:

Ռուսիոյ Համար տարեկան հինգ ռուբլի: Ուրիշ եր-
կիրներու համար 12 ֆրանք:

Գաւառներէն դրոշմաթուղթ կ'ընդունուի:
Միայն երեք թիւ ապուրիկ կը զրկուի: այնուհետեւ
բաժանորդագրին չը վճարողը կը դադարի թերթի ընդու-
նելէ:

Ծանուցման տողը 2 դրշ.:

40 փարս

Ազգային, Քաղաքական եւ Գրական

40 փարս

ԾԱՂԻԿ

Լ Ր Ա Պ Ի Ր

ԾԱՂԻԿ Ի ՎԵՐԱԵՐԵՂԱՄԷՆ ԳՈՐԾԻ ՀԱՄԱՐ ԳԻՄԵԼ
ԱՌ ՏՅՈՒՆ-ՀՐԱՄԱՐԱԿԻՅ 3042ԱՆ Գ. ՓԱՆԳԱՇԵԱՆ

Պօլիս, Էսկի-Ջապթիէ, Պերպերեան Տպարան
درعليه ده اسكي ضبطيه زقاغنده بربريان مطبعه سنده
« زاغيك » غزتهسى مديرى بالاقيشان حووان

HOVNAN PALACACHIAN

Directeur du journal arménien « Dzaghik »,
Rue Esski-Zabtié, Imprimerie N. Bérbérian
CONSTANTINOPLE

ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ — Ա. ՏԱՐԻ. ԹԻՒ 46

Շ Ա Բ Ա Թ

27 ՅՈՒԼԻՍ 1891

ԲՐԻՍՏՈՍՏՈՒՐ ԷՖ. ՂԱԶԱՐՈՍԵԱՆ

Ազգային հնագոյն և երկրագոյն ե-
րեսիւնիսան և ժողովրդեան անձնուէր
դաստիարակ Բրիստոստուր Ղազարոսեան,
կիւրակէ գիշեր, 21 յուլիս, ի ժամ 7,
Ազգ. Հիւանդանոցին մէջ աւանդեց հո-
գին, իբր ութսունամեայ ծերութեան
հասակի մէջ:

Յուզարկաւորութեան տխուր արարո-
ղութիւնը երեքշաբթի օր տեղի ունեցաւ
Սամաթիոյ Ս. Գէորգ եկեղեցւոյն մէջ,
ուրիշ մարմինը փոխադրեցաւ Պալլաքլըի
գերեզմանատունը:

Սաւառտուն՝ ի հանգիստ հոգւոյ նըն-
չեցելոյն պատարագեց Արթ. Իգնատիոս
վարդ. Շիշէճեան: Ժամը 4 ին սկսաւ յու-
ղարկաւորութեան հանդէսն՝ նախագա-
հութեամբ Գեր. Բարթոլոմէոս Սրբա-
զան Սրբեպիսկոպոսի, զոր շրջապատած
էին Գեր. Եպիսկոպոսներ Արիստակէս
Դերձակեան, Հմայեակ Դիմաքսեան, Գա-
րեգին Սրուանձտեանց, մի քանի վար-
դապետք և բազմաթիւ քահանայք ու
գալիքք: Եկեղեցւոյ դասին մէջ իբրև սը-
գակիր կը գտնուէին Սրբազան Եպիսկո-
պոսներ Մեղրիսեղեկ Մուրատեանց,
Մատթէոս Իզմիրլեանց, Գրիգորիս Ալէ-
աթեան և Պատր. Փոխանորդ Գեր. Գէ-
որգ Ս. Վրդ. Իւթիւճեան: Եկեղեցին,
պատշաճապէս լուսաւորուած, հակառակ
եղած հակասական յայտարարութեանց՝
լի էր խուռն բազմութեամբ, որոյ մէջ
կ'երևէին երեսփոխաններ, խմբագիրներ,
ուսուցիչներ, վաճառականներ, արհես-
տաւորներ, ի մի բան ամէն դասակարգի
մարդիկ:

Դամբանախօսները եղան, եկեղեցւոյն
մէջ՝ Գեր. Հմայեակ եպիս. Դիմաքսեան,
գերեզմանատան մէջ՝ Աղն. Աւետիս Էֆ.
Սուրէնեան, որք՝ զուգադիպութեամբ՝
խօսած էին նաև հոգեւոյս Ստեփան փա-
վաղեանի դագաղին վրայ: Եկեղեցւոյն
բակին մէջ խօսեցաւ Մէրեմբուլի Յա-
րութիւն Էֆէնտի: Դամբանախօսք հա-
կիրճ կերպով նկարագրեցին հանգուցե-
լոյն բազմաբնուէն կեանքն ազգային գոր-
ծոց մէջ և ի վեր հանեցին նորա ճշմար-
տապէս անձնուէր և անչափաւոր ոգին:

Դագաղին վրայ երկու պսակներ դը-
րուած էին, մին Գումգաբուի Պէղճեան
Մայր վարժարանի կողմանէ ուր հանգուց-
եալը կրօնագիտութիւն կը դասախօսէր,

միւսը՝ Ազգային ժողովոյ Մայր Դիւանի
կողմանէ:

Գերեզմանատան մէջ, ըստ սրում և ոչ
մէկ քահանայ դագաղին հետեւած էր մին-
չեւ գերեզմանատուն, կրօնական կարգը
խիստ յաջող կերպիւ կատարեցին երկու
պանդուխտ քահանայք: Տարիներ առաջ,
այդ տեղեր գեղեցիկ պանդուխտ քահա-
նայք կանոնաւոր աւետարան անդամէին
կարող կարգաւ. այժմ յառաջդիմութիւնը
զգալի է: Լսելով այս երկու քահանայից
յաջողակ ընթերցումները և վայելուչ եր-
գեցողութիւնը, մտածեցինք թէ յետ այ-
սորիկ աւելորդ բան է յուղարկաւորու-
թեանց աւթիւ քաղաքէն քահանայ տա-
նիլ ի գերեզմանատուն: Պանդուխտ քա-
հանայք կը տեսնեն անոնց գործը առա-
ւել եռանդեամբ եւ առաւել վայելչու-
թեամբ:

Ժամը 7 լանցած էր, երբ հեռացան
Պալլաքլըէն մինչեւ անդ եկող յուղարկա-
ւորք՝ որք բաւական ստուար թիւ մը կը
կազմէին:

Բրիստոստուր Ղազարոսեանի կենսագ-
րութիւնը պիտի հրատարակեմք ուրիշ
աւթիւ:

Ազգային լուրերն և Ազգ. ժողովոյ ե-
րէկի նիստին նկարագրութիւնը հրատա-
րակուած են «Ծաղիկ» յաջորդ երեսնե-
րուն մէջ:

Շ Է Յ Ք Ս Բ Ի Ր

Վ Ե Ն Ե Տ Կ Ո Յ Վ Ա Ճ Ա Ռ Ա Կ Ա Ն Ը

ԿԱՏԱԿԵՐ ԳՈՒԹԻՒՆ

Ա Ն Ձ Ի Ն Ք

Վեցեկոյ Դուսն:

Արակոնի իւլիան. { Բորսիոյ ձեռնապա-
Մարտի } հանձք:

Անթոնիո. Վեցեկոյ վաճառական:

Պասանիո. Անթոնիո բարեկամ:

Սոլանիո

Սալարիո { Բարեկամք Անթոնիո և Պա-
սանիո:

Կրասիանո

Լորէնցո, Սիրահար Եսիքայի:

Շալլոֆ, Հարուստ հրեայ մը:

Թիւպալ, Հրեայ, բարեկամ Շալլոքի:

Լանչելո Կոպպո, Խեղատակ, սպասաւոր
Շալլոքի:

Ծերուկն Կոպպո, Հայր Լանչելոի:

Լէօնարօ, Սպասաւոր Պասանիոի:

Պալասար { Ծառայք Բորսիոյ:

Սթէֆանո

Բորսիա, Հարուստի մը միակ աղջիկն:

Նէրիսա, Նաժիշտ Բորսիայի:

Նսիֆա, Դուստրն Շալլոքի:

Վեցեկոյ ազնուականք՝ դատական պաշ-
տօնեայք, սպասաւորք և այլ հետեւորք:

Տեսարտն — մասամբ ի վեցեկոյ, մա-
սամբ ի Պելմոն, բնակութիւնն Բորսիայի:

Հ Ա Ն Դ Ե Ս Ա.

Տ Ե Ս Ի Լ Ա.

Վեցեկիկ. — փողոց մը:

(Մտնեն Անթոնիո, Սալարիո եւ Սոլանիո:)

Անթոնիո. — Ա՛հ, չեմ գիտեր թէ ինչո՞ւ
այսչափ տխուր եմ: Զիս կը նեղէ տխուր-
թիւնը. դուք կ'ըսէք որ զձեզ ալ կը նեղէ.
զայս ո՞ր խեցի, գտայ կամ հանգիսեցայ ա-
տոր: Ի՞նչ կտաւէ գործուած և ուսկի՞ց ծը-
նած է. ահա՛ ինչ որ իմանալ և գիտնալու
եմ: Այս տխրութիւնն այնչափ ապիկար մէկը
կը դարձնէ զիս, որ մեծ դժուարութեամբ
ինքզինքս կը ճանչեմ:

Սալարիո. — Խեղդ Ովկիանոսի վրայ կը
տարուրերի, ուր խոչոր նաւերդ, փառա-
պանծ կերպով ուռուցեալ առագաստներով,
ալեաց իշխաններու և հարուստ քաղաքաց-
ւոց նման, կամ աւելի ևս ծովու շարժական
պալատներու պէս, կը դիտեն իրենց բարձ-
րութենէն վաճառարար խեղճուկ նաւերը, ո-
րոց առջև կը խոնարհին և յարգանք կը մա-
տուցանեն երբ իրենց պերճահիւս թեւերով
մօտեննին կ'անցնին:

Սոլանիո. — Հաւատացէ՛ք ինձ, եթէ այդ-
պէս հարստութիւնս վտանգի ենթարկէի,
հիւանդութեանս մեծագոյն մասը հեռուները
պիտի թափառէր յոյսերուս հետ: Միշտ խոտ
մը պիտի փետտէի գետնէն գիտնալու համար
թէ հովը ո՞ր կողմէն կը փչէ: Գիթա քարտէս-
ներու մէջ պիտի մնար սովորելու համար նա-
ւահանգիստներն, թուրքերն, նաւակայքն, և
որ և է կասկածելի արկած մը ապրանացս
համար՝ զիս մեծապէս պիտի տխրեցնէր:

Սալարիո. — Կերած ապուրիս վրայ փը-
ջելով, շունչս ինձ տենդ մը պիտի պատճա-
ռէր, մտածելով որ մեծ հով մը ծովու վրայ
ինչե՞ր կ'ընայ ընել: Եթէ աւագէ ժամացոյց
մը տեսնեմ, միտքս կ'իյնան ծովուն խորը ա-
ւազի թուրքերն, և իմ հոյակապ նաւս Անտ-
րէ խրած, կորացնելով մեծ կայմն՝ կողերէն
ալ վար համբուրելու համար իւր գերեզմանը:
Եթէ եկեղեցի երթայի, չէի կրնար առանց
երկիւղի տեսնել քարուկիր սուրբ շինութիւն:

նը՝ իբր վտանգալից ժայռեր, որք գեղեցիկ նաւուս կողերուն հազիւ գալչելով, ցիր ու ցան պիտի ընէին համեմեղէնքս ծովու վրայ և մը-
ռընչող ալեաց հագցնէին մետաքսներս: Ի մի
րան, առանց խորհելու որ ես՝ այսչափ հա-
րուստ՝ գուցէ բնաւ հարստութիւն մ'աւելու-
նիմ այս վայրկենիս իսկ, կրնամ ուրեմն խոր-
հիլ առանց ունենալու այն մտածում թէ ե-
թէ երբեք այսպիսի թշուառութիւն մը ինձ
պատահէր՝ պիտի տրտմէի: Բայց ոչինչ պէտք
է զայդ ինձ ըսելու: Գիտեմ որ Անթոնիօ տը-
խուր է, վասն զի իւր ապրանաց վրայ կը մը-
տածէ:

Անթոնիօ. — Ոչ, հաւատացէ՛ք ինձ, չնոր-
հակալ եմ բաղդէս այդ մասին, բոլոր ինչքս
մէկ նաւու վտանգուած չէ և ոչ մէկ կողմէ, և
հարստութիւնս միակ այս տարուայ յաջողու-
թենէ կախում չունի, հետեւեալ տարանք-
ներս չեն որ զիս կը տխրեցնեն:

Սալարիօ. — Հապա՛, գոնէ սիրահարու-
թիւն ունիս:

Անթոնիօ. — Ե հէ՛, դու ալ:

Սալարիօ. — Սիրահարութիւն ալ չէ,
ուրեմն տխուր ըսենք, վասն զի ուրախ չես.
նոյնչափ քեզ դիւրին պիտի ըլլայ խնդալ,
ցատկել և ըսել որ ուրախ էք, որովհետեւ
տխուր չէք: Յանուն երկգլուխ Յանուսի,
բնութիւնն կ'ըրօսնու երբեմն զուարճալի ա-
րարածներ ստեղծելով: Կան որ շեղակի կը
նային շարունակ և թութակի մը պէս կը խըն-
դան պարզ տկճոր (տիկ) ածողի մը դէմ, իսկ
կան ալ՝ այնպիսի քացղած դէմք մը կ'առ-
նեն որ, չէ կարելի իրենց ատամն տեսնել,
խնդալու համար նաև, եթէ ծանրագլուխն
նետուր երդնուր թէ պիտի դայ լսել զուար-
ճացուցիչ կատակ մը:

(Մտնեն Պասանիօ, Լորէնցօ և Կրասիանօ):

Սալարիօ. — Ահա Պասանիօն կուգայ, ձեր
չատ աղնիւ ազգականը, Կրասիանօ և Լորէն-
ցօ նոյնպէս: Մնաք բարեաւ, զձեզ լաւա-
գոյն ընկերակցաց կը թողումք:

Սալարիօ. — Կ'ուզէի մնալ և զձեզ ուրախա-
ցնելու աշխատիլ, եթէ ազնուագոյն բարե-
կամներ վրայ հասած չըլլային:

Անթ. — Ձեր բարի կամեցողութիւնը մեծ
արժէք ունի իմ աչաց առջև: Ձեր անձնական
գործերն զձեզ կը հրաւիրեն, ապահով եմ, և
դուք առիթ կը գտնէք երթալու:

Սալարիօ. — Բարեւ, տեսարք ազնուականք:
Պաս. — Բարեւ, աղնիւ տեսարք, ձեզմէ մէ-
կը թո՛ղ ըսէ թէ ե՞րբ պիտի ուրախանանք ի
միասին, ըսէք ե՞րբ: Քաջուած տարօրինակ
կեանք մը ունիք. այդպէ՛ս պէտք է ըլլայ:

Սալարիօ. — Կ'աշխատինք մեր պարսպ ժա-
մանակը յարմարցնել ձերինին: (Կը մեկնին
Սալարիօն և Սալանիօն):

Լորէնցօ. — Տէր Պասանիօ, քանի որ Ան-
թոնիօն գտաք, մենք երկուքս զձեզ իւր հետ
կը թողունք, բայց ճաշի ժամանակ, խնդրեմ,
յիշեցէ՛ք ուր որ պիտի գտնուինք:

Պաս. — Ձեմ թերահար խոստմանս:

Կրասիանօ. — Լաւ չէք երեւիր դուք, սին-
եօր Անթոնիօ, աշխարհի կարծեաց շատ յարգ
կ'ընծայէք. նոքա միշտ կը կորսնցնեն ինչ որ
կը գնեն ի գին այնչափ հողերու: Հաւատա-
ցէ՛ք ինձ որ զարմանալի կերպով փոխուած էք:

Անթ. — Աշխարհ ինչպէս որ է այնպէս կը
դիտեմ, Կրասիանօ, թատր մի ուր իւրա-
քանչիւրն իւր դերը պարտի կատարել, մինչ
իմ շատ տխուր է:

Կրաս. — Ես խենդի դերը կ'ստանձնեմ.
Խաղի, խնդումի հետ թո՛ղ գան ծերութեան
խորշոմներն, և թող տաքնայ լեարդս գինւով
քան թէ սիրտս սառի դառնախիտ հառաչ-
ներով: Ինչո՞ւ համար մարդ՝ որոյ արիւնը
կ'եռայ իւր մէջ, ալապատրէ կերտուած
մեծ հօրը արձանին կերպարանքն առնու.
Ինչո՞ւ միափել երբ արթուն է, և մեղամաղձո-
տութեամբ դալուկն հրաւիրել: Լաւ մտիկ
ըրէ, Անթոնիօ, կը սիրեմ զքեզ և սէրս է որ
քեզ կը խօսի. — Կան կարգ մը մարդիկ որոյ
դէմքը սերի կը նմանի լճացեալ ջրոյ մը մա-
կերևութիւն պէս, և կամովին լուռ կերպա-
րանք մի կ'առնուն ու կ'ուզեն իմաստու-
թեան, ծանրաբարոյութեան և խորամտու-
թեան համբաւը շահիլ և կարծես պիտի ը-
սեն. «Ես տխուր Պատգամն եմ. երբ շրթներս
կը բանամ, թո՛ղ չուն մը չհաջէ»: Ո՞վ իմ
Անթոնիօ, քանիներ կը ճանչեմ որք խեղացի
կոչուած են վասն զի բնաւ չեն խօսիր, և ե-
թէ խօսէին, վստահ եմ, զիրենք պիտի դատա-
պարտէին այդ ունկնդիրներէն ոմանք որք
իրենց եղբարց խենդ կ'ըսեն: Ուրիշ անգամ
կը խօսիմ այս նիւթին վրայ, բայց մի՛ որսար
մաղձոտութեան կարթով յիմարներու այդ
փոքրիկ ձուկն, համբաւն: Եկէ՛ք, աղնիւ Լօ-
րէնցօ, ողջամբ կացէ՛ք: Իմ յորդորներ ճաշին
վերջ պիտի լրացնեմ:

Լորէնցօ. — Ձձեզ ուրեմն մինչև ճաշի ժա-
մանակ պիտի թողունք: Ես ալ այս համր ի-
մաստուններէն պէտք եմ ըլլալ, վասն զի Կրա-
սիանօ ինձ ժամանակ չի տար խօսելու...

Կրաս. — Շատ ճիշդ. երկու տարի միայն
զիս ընկեր ըրէ քեզ, յանձամ չպիտի կարո-
ղանաս ճանչել կողորդիդ ձայնը:

Անթ. — Երթաք բարեաւ, այս խօսակ-
ցութիւնը զիս շատախօս պիտի ընէ:

Կրաս. — Աւելի լաւ, արդարեւ, զի լուռ-
թիւնն միայն կը յանձնարարուի եղան մը ծը-
խացեալ լեզուին և աղջկան մը որ չի ծախ-
ուիր: (Կ'եկնեն Կրասիանօն և Լորէնցօն):

Անթ. — Այս ամէնը բան մը ըսե՞լ էր:

Պաս. — Կրասիանօ բոլոր վէնետկոյ մէջ
միակ անձն է որ անհատնում քանակութեամբ
ոչինչ բաներ կը խօսի: Իւր խօսակցութիւնը
կը նմանի ցորենի երկու հատիկներու որ ին-
կած կ'ըլլան փոքր յարդի երկու գրիւի մէջ.
ամբողջ օր մը կը փնտռէք զայնս գտնելու
համար և երբ գտնէք, կը ցաւիք ձեր տուած
աշխատութեանը:

Անթ. — Զձմարիս: Հիմայ ըսէք ինձ, ո՞վ
է այդ կինն որոյ համար որոշեր ես ծածուկ
ուխտագնացութեան մը ձեռնարկել և որոյ
մասին խոստացար ինձ խօսիլ այսօր:

Պաս. — Քեզ անձանթ չէ, Անթոնիօ,
թէ ի՛նչպէս փճացուցի հարստութիւնս աւելի
մեծ դիրք մը ունենալու համար, և այնչափ
երկար ժամանակ որչափ չէին ներքի իմ ան-
ձուկ միջոցներ: Ձեմ ցաւի հիմա դադրած
ըլլալուս համար այնպիսի պերճ կենցաղավա-
րութենէ, այլ իմ մեծ փափաքն է պատուով
վրայէս նետել այն ահագին պարտքերն որ
իմ շուայլ երկտասարդութիւնս ինձ չփոխել
կուտայ: Աւելի ձեզ, Անթոնիօ, կը պարտիմ
դրամ և բարեկամութիւն: Եւ ձեր բարեկա-
մութեան դարձեալ կը վստահիմ իրագործե-
լու իմ խորհուրդներ և ծրագրերս ոյք զիս
պիտի ազատեն բոլոր պարտքերէս:

Անթ. — Կը խնդրեմ, աղնիւ Պասանիօ,
ինձ տեղեկացուր զայդ ամէնը, և եթէ՛ որ-
պէս միշտ՝ պատուոյդ համբնթաց է, ապահով
եղիր որ քսակս, անձս, վերջապէս իմ յետին

միջոցներն իսկ քու տրամադրութեան ներքև
պիտի դնեմ այս առթիւ:

Պաս. — Դպրոց յաճախած ժամանակս, ե-
թէ նետ մը կորսնցնէի, հաւասար հեռաւո-
րութեամբ և նոյն ուղղութեամբ ուրիշ մը
կ'արձկէի, աւելի ուշագիւր հսկելով՝ այնպէս
որ կարենայի առաջինը գտնել, և ահա՛ այս-
պէս երկուքն ի վտանգի դնելով յաճախ եր-
կուքն ալ կրկին կը գտնէի: Մասնաւոր այս
մանկական յիշատակութիւնը մէջ բերի, զի
չստ լաւ կը յարմարի սոյն ընելիք անմեղ
խնդրուածոյս: Ձեզ շատ կը պարտիմ, և ա-
զատ երկտասարդութեանս սխալանքն միայն
կորուսի ինչ որ ձեզ կը պարտիմ: Բայց եթէ
հաճիք արձակել մի այլ նետ նոյն առաջնոյն
ուղղութեամբ, մինչ որոյ պիտի հսկեմ ուղ-
ղութեանը, չեմ տարակուսիր որ կամ եր-
կուքն ալ պիտի գտնեմ և կամ վերջին վը-
տանդեալն ձեզ պիտի դարձնեմ, երախտա-
գիտութեամբ պարտաւոր մնալով ձեզ ա-
ռաջնոյն:

Անթ. — Ձիս լաւ կը ճանչէք, ինչո՞ւ ու-
րեմն չըջատացութեամբ ժամանակ կը կորսն-
ցընէք. ճշմարիտ աւելի վիրաւորած կ'ըլլաք
զիս՝ երբ երկրայիք թէ լիովին կը վայելէք
բարեկամութիւնս, քան երբ փճացնէք բո-
լոր հարստութիւնս: Ըսէ՛ք ինձ պարզապէս,
ի՞նչ պէտք է ընել, ի՞նչ կը պարտիմ ընել
ձեզ ձեր կարծեօք, և պատրաստ եմ մտիկ ը-
նել ձեզ. հետեւեալ խօսեցէ՛ք:

Պաս. — Ի Պէլմոն հարուստ աղջիկ մը կայ,
գեղեցիկ, և աւելի գեղեցիկ՝ որչափ չը բա-
ցատրեր այս բառը, իւր հիասքանչ բարեկա-
մութեամբ: Քանիցս իւր գեղահայեաց ա-
չերէն լռին հրաւերներ ստացայ: Անունը
Բօրսիա է, ոչ իւրեք կը տարբերի Գաթոնի
դստրիկէն, Պրիւթիւսի Բօրսիան: Համայն
աշխարհ գիտէ նաև թէ ի՛նչ կ'արժէ նա,
չորս հովերն անձնիւր եղբրէ նմա կը բերեն
հաշականուն ձեռնապահանջներ: Իւր արե-
ղակնափայլ խոսակցիքն իբր ոսկեգեղմն կը
ծածանին իրանանց վրայ, որպէս կ'ընէ իւր
Պէլմոնի գլեկին Քօլլիտ ծովախորշն ուր ան-
թիւ ժաղըններ ցամաք ոտք կը դնեն գնա
յաղթահարելու համար: Ո՞վ իմ Անթոնիօ,
եթէ ունենայի միայն միջոցն անոնց գէթ
միոյն դէմ արոյեան կանգնելու, այնպէս կը
կանխատեսեմ որ այնչափ հաճելի պիտի երե-
ւիմ և անտարակոյս ի դերեւ չպիտի ելնէ ձեռ-
նարկս:

Անթ. — Գիտես որ բոլոր հարստութիւնս
ծովու վրայ է, ուստի առ այժմ ոչ դրամ ու-
նիմ, ոչ միջոց փոխառութեան ուղղուած գու-
մարի մը: Սակայն և այնպէս յառաջ, փորձէ
վարկս վէնետկոյ մէջ, պատրաստ եմ վստենել
մինչև վերջին լուամայն՝ քեզ հայթայթելու
համար ի Պէլմոն, գեղեցիկն Բօրսիայի մօտ
գնալու միջոցն: Գնա՛ տեղեկացիր թէ ո՞ւր
դրամ կը գտնուի, ևս ալ նոյնը պիտի ընեմ
իմ կողմէ և չեմ կարծեր չգտնել թէ՛ վարկովս
և թէ՛ ներշնչած համակրանքովս: (Կը մեկնին)

(Շարունակելի) Թարգ. Ա. ՀԱՄԲԱՐԳԱՅԻԱՆ

ԱՂԱԿԱՆ ՄԸ ՍԻՐՏԸ. Դրեց Օրիորդ Ա-
լիս (Ժածկանուն). Իւր արձակ և ոտանա-
ւոր դրուածներով ծանօթ տաղանդաւոր
դրագիտուհւոյ մը դրչէն ելած վէպ մ'է
սիրուն, տեղական կեանքէ առնուած,
բաղկացեալ 251 երեսներէ: Գլին 12 դրուչ:

Մ Ե Ռ Ե Ա Լ Կ Ի Ն Ը

Հեղինակ՝ օգթԱՎ. ՖԵՅԻԵ.

Թարգ. ՄԻՀՐԱՆ ԹԵԼԵԱՆ

ՊԵՌՆԱՌԻ ՕՐԱԳԻՐԸ

Լա Սալիսիէն. սեպտ. 187...

Գիւղն եմ, հօրեղբորս տունը, իւր խօսակցութիւնն յանկուցիչ է և բեղուն։ Եւ սակայն երբեմն կ'ընդհատի այն և պարապող ժամեր կը թողու ինձ։ Գաղափար մը յղացայ գրական աշխատութեամբ զբաղելու նոյն միջոցներուն։ Ընդհանրապէս այնքան գէշ կը գրեն այժմ՝ որ կը յուսամ թէ ես ալ պիտի կարենամ գրել թէ ամենուն պէս գրիչ չարժեք, իրաւ է թէ ցարդ հեռագիր միայն գրած եմ։ Մօտակայ դիտելի մը մէջ՝ ոյր բնակիչք հօրեղբորս բարեկամներն են, բաւական ճոխ մատենադարան մը կը գտնուի զոր կրնամ տրամադրութեանս ներքեւ առնուլ։ և որովհետեւ ժէրդ դարուն վերաբերեալ յիշատակագրեր բազմաթիւ են անդ, կանխագոյն խորհուրդս էր օգուտ քաղել անոնցմէ՝ վերստին գրելու համար Լուդովիկոս ԺԻՒ պատմութիւնը զոր վրէժէն գրել չէ յաջողած։ Բայց յետ հասուն խորհրդածութեան կը նախընտրեմ գրել իմ կենսագրութիւնս, որն որ զիս առաւել կը շահագրգռէ։ Ընթերցողը՝ —եթէ երբէք հատ մ'իսկ ունենամ— անշուշտ պիտի հաւանի թէ մարդ առաւել հաճոյք կ'գտայ իւր հայելոյն մէջ ինքզինքը դիտելէ քան ուրիշ ո'ւ է անձի մը դիմագծերը տեսնելէ։ Եւ ահա այս է այն պարագայն յորում կը գտնուիմ։

Երեսուն տարեկան եմ, բարձրահասակ, ճկուն, վայելչադէմ, խարտեաչ։ Լաւ կը զուգապարեմ և լաւ ձի կը հեծնեմ։ Յիշիկ-գականիս նկատմամբ ապագայ սերունդն ասկից աւելի բան չպիտի գիտնայ։ մտաւորական տեսակէտով քիչ շատ ընթերցանութիւն երած եմ։ զաւով բարոյականիս, գէշ բնաւորութեան տէր մէկը չեմ։ Ճիշդը խօսելով, թերութիւն մը միայն կը գտնեմ յիս, այն ալ սա է թէ մեծ կարեւորութիւն չ'եմ ընծայեր լուրջ խնդրոց —թող լինին դոքա քաղաքական կամ կրօնական—։

Բաւական տարի կայ, երբ տեսայ որ հօրիգոնէն կ'աներեւոյթանար այն ծերունազարդ գեղեցիկ գլուխը զոր սովոր էի ամենաբարին Աստուած կոչել, կը յիշեմ թէ արտասուեցի։ Սոյն վայրկեանէն ի վեր ջինջ ու անվրդով զուարթութիւն մը հիմն կազմած է հանգարտ բնաւորութեանս։

Մեր ընկերական ստորին դասուց մէջ կը կարծուի թէ գաղղիական ազնուապետութիւնը հնացեալ սնապաշտութեանց թանգարան մ'է լոկ։ իմ մասին գէթ՝ կատարեալ սխալ մ'է այդ։ Անշուշտ վայելչութեանց համար կարեւոր զիջողութիւններ ընելէ չ'եմ քաշուիր, սոսու հանդերձ կը յայտարարեմ թէ դրական դըպրոցի ամենէ արմատականը, ամենէ խստասիրտ ազատ-որմնագիրը, Մառիանի ամենէ կատաղի հետեւորդը նախապաշարունակութեամբ զանգուած պառաւներ են միայն սոյն տողերը գրող ազնուականին քով։

Եւ սակայն հօրեղբայրս ձեռնարկած է զիս ամուսնացնել մի դեռատի աղջկան հետ որ չէ թէ միայն ինքը բացառիկ կերպիւ ջերմեւանդ է, այլ որոյ ամբողջ ընտանիքն ևս չափազանց մոլեւանդ է։

Կենացս ամենէ հետաքրքրաշարժ դրուագն է այս, որ ըստ իս հմուտ դիտողի մը կողմանէ սառագիւ օրն օրին ուսումնասիրութեւն և քանդակութեւն արժանի է։ Համեստ կենսագրութեանս այս միակ կէտն է ոյր վրայ յետագայ էջերուն մէջ կը յառաջադրեմ ճառել, համառօտիւ միայն պատմելով անցեալէն ինչ որ ներկային հասկացողութեան անհրաժեշտ է և թողլով զապագայն անմահ գից։

Անունն է Պեռնաւ-Մոնիոն Հիւկոն քը Մօնթոնէ, գերակումս Վօսնիգուռի։ Մեր ընտանեկան գինանշանուց մէջ կը գտնուին խաչակրաց ժամանակի բիւզանդեան գրամներ, ինչ որ միշտ հաճոյալի իրողութիւն մ'է։

Հօրեղբայրս՝ մեր գերդաստանին պետն ու երիցագոյնը, Մօնթոնէ քը Վօսնիգուռի կոման է։ Մի բանի տարի առաջ, իւր միակ որդւոյն մահուամբ ես միայն մնացի իւր անուան ժառանգորդ։ Հօրեղբայրս ու ես հաւաստարապէս կը բաղձանք որ այդ անունն անջինջ մնայ, բայց զայն մշտնջենաւորելու կերպին վրայ է որ

երկայն ատեն համակարծիք չենք գտնուած։ Ինքը կը պնդէր ինձ յանձնել այդ հոգը, իսկ ես կը յաւակնէի իրեն թողուլ այդ առանձնաշնորհումը։ Այրի էր նա, և ջերմօրէն ստիպեցի զինքը վերստին ամուսնանալ։ Դիտել կուտայի իրեն թէ տակաւին կորովի էր և կը թուէր լինել մի անձ ոյր համար ապագայ յոյսերու վրայ խորհիլ արդիւեալ չ'էր։ և սակայն երբէք կարելի չ'եղաւ ինձ յաղթել այդ մասին իւր ընդդիմութեանը, զի կ'երեւէր այն հիմնուած լինիլ այնպիսի պատճառներու վրայ որոց ինքն էր լաւագոյն դատաւորը։

Հօրեղբայրս —տարապարտուց— զգածուեցաւ այն անհաւասիրութենէն զոր ցոյց տալ կը թուէի, դրդելով զինքը վերստին ամուսնանալ։ Ճշմարտութիւնը սա է թէ այդպիսեալ երկու չարեաց փոքրագոյնը կ'ընտրէի և թէ լաւ ևս կը համարէի զոհել իւր ժառանգութիւնը քան ամուսնական ահաւոր բաղդին մէջ ի վրտանդի դնել անձն, ազատութիւնս ու պատիւս։ Սակայն թէ և կրօնական դաւանութեամբ ծանրաբեռնեալ չ'եմ, ինչպէս արդէն զգացնել տուի, չ'եմ ուրանար այսու հանդերձ կարգ մը պարտականութիւններ, որոց մին է աներկբայապէս բնաջինջ լինելէ ազատել մեր գերդաստանին վաղեմի անունը, ինչպէս նաև մեր բիւզանդեան ոսկեգրամները։ Եւ որովհետեւ այդ նպատակին հասնելու համար օրինաւոր ամուսնութենէ ուրիշ միջոց դժբաղտաբար չկայ, գրեթէ չորս տարիէ ի վեր սկզբմամբ որոշուեցաւ թէ ամուսնանալու և բազմաթիւ զաւակաց հայր լինելու էի։

Սոյն որոշումը տրուելէ զինի, հօրեղբայրս ծերոց յատուկ անհամբերութեամբ ստիպեց զիս անմիջապէս գործադրութեան ձեռնարկել։ Այն ատեն էր որ սկսայ ուսումնասիրել բոլորովին նոր շահախնդրութեամբ խել մը դեռատի կենցաղասէր գեղունիներ, որոց ցայն վայր անտարբեր աչօք նայած էի —խօսքս մանկամարդ աղջկանց մասին է — և կը կարծէի ըստ բաւականի որոշ գաղափար մը կազմած լինել կանանց վրայ, ամենամեծ հաճոյքով կենակցած լինելով միշտ նոցա հետ։ Գալով ծաղկահաս աղջկանց, բոլորովին անգէտ էի նոցա կեանքին կամ գէթ այդպէս լինել կը կարծէի։ Բուռն զարմացմամբ, կը յաւելում նաև թէ բուռն վշտիւ է որ իսկամուտ եղայ թէ գէթ ի Բարիդ կանանց և աղջկանց մէջ եղած տարբերութիւնն աննշան բան մ'է և թէ այս ժամուս իսկ բազմաթիւ կանայք ամէն նիւթի վրայ դեռատի աղջկանք կրնային դաս առնուլ և մեծապէս օգտուիլ անոնցմէ։

Կը յիշեմ թէ իմ վաղեմի ազնիւ բարեկամուհին, Գաթիէլ-Մօնէ դքսուհին, օրին մէկը իւր Սէն-Տուիցիի աղարանքին մէջ սպիտակագլեաց կոյսերու պարահանդէս մը տուաւ (bal blanc) ուր հրաւիրեալ էին տասնեակներէ քաներկու տարեկան մանկամարդ աղջկունք։ Այս փոքրիկ հանդէսը գաղտնապէս ինձ համար պատրաստուած էր։ Ամուսնական դիտաւորութիւններս մտերմաբար հաղորդելի էի դքսուհւոյն և նա բարեհաճած էր աչացս առջեւ համախմբել ընտրեալագոյն պար մը հարսնցու աղջկանց, վստահացնելով զիս թէ կը բաւէր ըստ բաղդին ձեռքս երկարել դոհարի մը տիրանալու համար։

Բոլոր այդ շնորհալից, վարդագոյն և ձիւնաթոյր աղջկունք ամբոթեմ զիրկըդիտուել կը պարէին, իրօք այն աստիճան անմեղութիւն ներշնչող տեսարան մը կ'ընծայէին որ սոյն պարագային միակ վարանումս սլարտ էր լինել վարանումն ընտրութեան։

Յունիսի գեղածիժաղ օրի մը հանդիպած էր այդ հանդէսը։ Ուստոստումներէ յետոյ աղջկունք խումբ խումբ պարտիզին մէջ ցրուեցան ուր մարգագետնի մը վրայ թէյ հրամցուեցաւ։

Մրտաւարդներու պուրակի մը ետեւ առանձնացած՝ կը ջանայի կարգ կանոն դնել հէգ սրտիս, երբ այդ սիրուն խումբերէն մին թաւուտներու միւս կողմէն կ'անցնէր։

Երեք էին նոքա, երեքն ալ մեղմօրէն կը փափային արշալուսոյ նման զուարթ քրքիչներով և իւրեանց ծաւի աչերն մեծ մեծ կը բացուէին նման ծաղկանց։

Ունկն դրի։ Չի պիտի պատմեմ այն խօսակցութիւններն որք յապուշ կրթեցին զիս՝ երբ այդ կուսական շրթներէն դուրս ելնելն լսեցի։ Կը բաւէ միայն ըսել թէ նոյն իսկ մի գռեհիկ ոմն ամօթահար պիտի լինէր ի լուր այդ անվայել խօսակցութեանց։

Բարեսիրտ պառաւ դքսուհին որ լաւագոյն ժամանակի մը մէջ ծնած է, ապահովուց զիս երբ պատմեցի իրեն բոլոր այս եղելութիւնները, թէ ամբողջ կենացը մէջ ոչինչ լաւ էր նմանօրինակ և թէ նոյն իսկ ճշդիւ չէր ըմբռներ ինչ որ ուզած էին ըսել այդ օրիորդներն։ Բայց ներկայ ժամանակս ընկերութեանց մէջ ընթացիկ կերպիւ կը լսուին շատ բաներ զորս կ'անգիտանային մեր մայրերն, ևս առաւել մեր մամերն։ Չեմ կարծեր որ այժմու ժամանակս ազնուատուհմ դեռատի աղջկանց վաղահասութիւնը

մայրերու բարոյական անհոգութենէն յառաջ եկած լինի :

Յօժար կամօք կուտամ մարց զայս արժանաւոր վիայութիւն որք ամէնքն ալ, առանց բացառութեան, ինչ որ ալ լինի իւրեանց անձնական բարոյականութիւնն, կը փափաքին որ իրենց աղջկունք պարկեշտ կիներ լինին : Այսքան զովելի նպատակի մը հասնելու համար ինչ որ կը պակսի իրենց՝ ամենասովորական ողջմտութեան կարի փոքր քանակութիւնն է : Արդարեւ ամուսիններու իւրեանց նկատմամբ ունեցած մտակորութիւնն է միայն որ կարելի է յաղ- դատել մարց մտակորութեան՝ հանդէպ իւրեանց աղջկանց : Մայ- րերն կարծես համոզուած են թէ բնութեան մէջ ամէն ինչ ապա- կանութեան ընդունակ է, ի բաց առեալ իրենց աղջկունք որք կրնան ճակատարաց դիմադրուել ամէնէ վտանգաւոր յարարերու- թեանց, ամենէ գրգռեցուցիչ տեսարանաց, ամենէ երկդիմի խօ- սակցութեանց : Ի՞նչ փոյթ : Ինչ որ իրենց աղջկի զաւակաց ա- չերէն, ականջներէն և մոքէն կ'անցնի, վայրկեանի մը մէջ կը սըր- բուի, կը մաքրուի : Սաւամանդրեր են սոքա որք առանց փնաս- ուելու կրնան կրակը ճեղքել անցնիլ, գեհնի կրակն իսկ լինի այն :

Այս հեշտ համոզումը խորագոյնս գրողներով իւր մտաց մէջ, մայր մը չը վարանիր յանձնել իւր աղջկը բարիքեան շարժումն կոչուած յոռի գրգռութեանց, որ ըստ ինքեան ուրիշ բան չէ եթէ ոչ եօթն մահացու մեղաց սկզբնաւորութիւնը : Եւ սակայն այս խեղճ մայրերն, ինչպէս նաև այս խեղճ աղջկունք, ամէնքն ալ ար- ժանի են լաւ խորհողի մը արգահատանաց : Նոքա պարզապէս մղուած են այն ալիքէն որ զմեզ ամէնքս ընդգրպարչ կ'ածէ, ալիք՝ անկման մօտ եղող քաղաքակրթութեան : Ի կործանում գիտող ժողովուրդ մը, եթէ չեմ սխալիր, ժողովուրդ մ'է որ զրօսանք միայն կը խորհի, և ինձ յայտնի կ'երևի թէ վերուստ ի վայր ա- մէնքս ալ այդ կարգէ ենք : Վերուստ ի վայր զուարճութիւնը բացարձակ օրէնք և բացարձակ հաւատք դարձած է այժմ : Ու- րիշ ամէն օրէնք պատշաճութիւն մ'են միայն որոց քիչ շատ պէտք է համակերպիլ, և ես իմ մասին, որոշումս տուած եմ : Կը խոս- տովանիմ թէ գեղունակն տուած պարահանդիսին անանկակ դէպ- քին պատճառաւ ամուսնական դիտաւորութեանց մէջ մի քիչ խախտուած կ'զգայի : Ողջամիտ իմաստասիրութեան վրայ հիմնեալ մի քանի խորհրդածութիւնք հանդարտեցուցին զիս և ամրապնդ- եցին իմ դիտաւորութիւններ :

— Ի՞նչ իրաւամբ, կ'ըսէի իւրովի, ինձմէ ազնուագոյն կին մը լծակից պահանջելու յաւակնութիւն ունենալու եմ :

Ի նկատ առնելով զոր ինչ գիպուածով իմացայ այս դեռա- տի աղջկանց խօսակցութենէն, ակներև է թէ գաղափարականը մեծ տեղ չգրաւէր նոցա մտաց մէջ : Բայց իմ մտաց մէջ մի՞թէ առաւել մեծ տեղ մը կը գրաւէ :

Ակներև է թէ նոքա անուամբ միայն քրիստոնեայ են և այ- լուր հոգեւով ու մարմնով հեթանոսական նիւթակրօնութեան մէջ կը լողան : Բայց ես ալ ագիկից վար չեմ մնար : Վերջապէս մարդ պէտք է գո՛հ լինի կնոջմէ մը որ արժանի է իրեն և որու փոխա- դարձաբար արժանի է : Լաւ կը լինէր եթէ այդպէս լինէր : Եթէ ո՛չ, ընտանեկան յարկին մէջ ոչ համաձայնութիւն տեղի պիտի ու- նենար, ոչ ներդաշնակութիւն :

Ի՞նչ, միթէ մտացածին խորհրդներով է որ կ'ամուսնանամ, միթէ ամուսնութեան խորհրդոյն մէջ վէ՛պ մը կը յուսամ գտնել : Քանի որ ես չունիմ նմանօրինակ գաղափարներ, չեմ ըմբռներ թէ ի՞նչու համար նոյն բաները պիտի փնտռեմ : Ո՛չ, ինչ որ ես կը պահանջեմ ամուսնութեան մէջ, այսինքն բարեկայեղութիւն, կենաց հանգստութիւն, ակնածութիւն, օրինաւոր ծնունդ, պարզ և մաքուր կերակուր, չեմ կարծեր թէ այս սիրուն աղջկի- ներէն բոլորն ալ անկարող լինին զիս գոհացնել այդ մասին : Շատ իսկ է այդչափը :

Կինս մեծապէս ձանձրոյթ պիտի պատճառէր ինձ, եթէ լուս- նի լուսոյ, հոգեւոյ անմահութեան վրայ ճառելու համար անտու- առաջնորդէր զիս :

Այս ներքին խորհրդակցութենէ վերջ որոշեցի ուրեմն ամե- նուն պէս լծակից ընդունիլ առաջին հանդիպած աղջկիս, բաւ է որ տարրական մի քանի վայելչութիւններ համախմբէ յիւր անձին : Եւ սակայն նախկին եռանդս կորսուած լինելուս, որոշեցի չշտապել :

Ճիշդ այս ժամանակները, այսինքն երկու տարի կայ որ հօր- եղբայրս Բարիդէն մեկնեցաւ գիւղը քաջուելու համար և հետե- ւաբար մի քիչ ազատ թողուց զիս : Գաղտնի պատճառներով կը հեռանար Բարիդէն : Պաշտած էր Պաւլը վառի կեանքը և միշտ կը պաշտէր զայն : Տակաւին կը պաշտէր նաև իսկապէս բարիքեան շատ մ'ուրիշ բաներ, բայց սոքա ա'լ ևս չէին պատճառեր իրեն

այնքան հաճոյք որքան երբեմն, և այս բանս կը ձանձրացնէր զինքը : Կարճ խօսքով, նա հրաժարեցաւ այդ կեանքէն և Պըռը- թանիոյ ու Նուամանիոյ մէջտեղ գտնուած իւր Լա Սափինիէնի գլեակը քաջուեցաւ և հոն պաճարաբուծութեամբ զբաղեցաւ : Այդ ժամանակէն ի վեր իրիւ հաւատարիմ և պարտաճանաչ եղ- րօրորդի, գրեթէ երեք ամիսը մի անգամ զինքը տեսնելու կու- գամ, մնալով կառուղւոյն մէջ գիշեր մը՝ երթալու համար և գի- շեր մ'ալ՝ վերադառնալու, և երբէք մէկ օրէ աւելի չեմ կեցած գլեակը : Տեղեակ եմ ընտանեկան զգացմանց, լաւ կը ձանձեմ այն պարտաւորութիւնները զորս կը դնեն իմ վրայ, բայց այս պար- տաւորութիւնք սահման մ'ունին և անցուցած պիտի լինէի զայն, եթէ տասներկու ժամէն աւելի գիւղը մնայի, որոյ հոտը միայն ջիղերուս կը գտնի :

Հօրեղբայրս որ չափազանց կը սիրէ իմ ընկերակցութիւնս (ինչպէս արդէն ես ալ իրենը), երկար շարաթնեքէ ի վեր իւր Լա Սափինիէնի գլեակին, այն գարշելի գիւղին մէջ զիս վար դնելու միջոցը գտած է :

Չորս ամիս կայ որ հետեւեալ նամակն ընդունած եմ իրմէ :

« Սիրելի Պեռնառ, կալուածիս մէջ ձերնթացութեան յար- մար սքանչելապէս պատրաստուած դետին մը գտայ : Ընդարձակ ձիարձակարան, մարգագետինք, ցախատան, փակոց, հողաբլրակ, փոսեր, հանդիսականաց համար բնական ամփիթատրոններ : ամէն ինչ կատարեալ է անդ : Այդ գետինը գաւառին գլխաւոր քաղ- քին — Ս . . . — և գլեակին միջովայրը կը գտնուի, մէկմէկէ ե- րեք հազարամէթր հեռաւորութեամբ : Գաղաքը կրնայ ուրեմն նուազ, ճոխութիւններ, հանդիսատեսներ և ուրիշ նմանօրինակ չքեղութեանց տարերք մատակարարել :

« Ոսկեցոյ այս մասին գաւառապետին, ընդհանուր գանձակա- լին, չահապին : Սոյն երեք պաշտօնեայք (երեքն ալ չափաւոր հանրապետական, մանաւանդ ընդհանուր գործակալը) ջերմօրէն զրուատեցին իմ այս գաղափարս : Գաւառապետը կը խոստանայ ընդհանուր ժողովոյն մէջ քուէարկել ծախուց համար պէտք եղած գումարը, չահապը կը խոստանայ փողահարաց տկուրը և զինուոր ջրհանակաց խումբը, ընդհանուր գանձակալն ալ՝ հրախաղութիւ- նը : Քեզ և ինձ անկ է, Պեռնառ, մնացածն հոգալ : Գետնի, սի- րելիս, թէ ո՞ր աստիճան սիրելի են քեզ այս տեսակ ձերնթացք և թէ քանիօ՞ն կը ցախի Գաղղիոյ մէջ նմանօրինակ առիթներ այն- չափ հազուադէպ լինելուն համար : Կարծեմ թէ քու մէկ խօս- քովք Սալապիլ, Վէնզիլէ, Գատիէն կը նուիրեն մեզ իրենց մոլե- սքանչ աջակցութիւնը : Ես ինքս պիտի գրեմ կոմսին, Տափսոնի, Կառտինէի և Գուռանվօի : Անշուշտ քու բարեկամներդ, ինչպէս և իմիներս, ըստ արժանեոյն պիտի մեծարուին բնակարանիս մէջ : Քու և նոյա գիւրութիւնս համար Գաւնի ձիարաւուց յաջորդ շա- րաթը պիտի սրտենք հանդիսին օրը : Այս կերպիւ գիւրին պիտի լինի տեղափոխութիւնը և պիտի կարենամք մասամբ մ'ալ օգտիլ Գաւնի և Տովիլի բարեկեցիկ ժողովրդէն : Ձէ մի բսեր, Պեռնառ : այս հանգիսը զոր կը յուսամ տարեկան հանդիսի վերածել, յե- տին ուրախութիւնն է զոր ծերունի հօրեղբայրդ կարենայ վայե- լել այս աշխարհիս վրայ : Անշուշտ չի պիտի ուղես զայն մերժել իրեն : »

Տղու մը նման միամիտ եմ : բոլորովին ինկայ այն դարանին մէջ զոր հօրեղբայրս ճարտարօրէն ինձ լարած էր՝ հրաւէր կար- դալով իմ ազնուագոյն կրիցս միոյն, որպէս է ձերնթացութեան կիրքն : Առանց կասկածելու այն մաքրաւէլեան դիտաւորութենէն որ իւր պարզամտութեանը ներքե կը ծածկուէր, բոլորովին անձ- նատուր եղայ իրեն :

Գտայ իւր հրաւէրին պատասխանող անձինք իմ բարեկամացս մէջէն, ինքն ալ նոյնը բրաւ :

Վերջապէս ներկայ տարւոյս օգոստոս 8ին, Վէնզիլէ, Կառ- տինէ, Տափսոն, Գատիէն և ես խմբովին կը գիւղէինք հօրեղբորս բնակարանը : Գաւնէն և Տովիլէն վերադարձող ուրիշ մի քանի ան- ձինք մօտակայ քաղաքը իջեանեցան և հեշտ կենդանութիւն մը սփռեցին անդ : Հօրեղբայրս որ շատ փորձառութիւն ունի նման- օրինակ նիւթոյ մէջ, այնքան լաւ գծած էր ոտանահետներն և յարդարած էր արգելքներն որ փոխելու բան մը չը կար : Զիար- չաւն երրորդ օրը տեղի ունեցաւ, օգոստոս 10ին որ կիւրակէ մ'էր :

(Շարունակելի)

Մ Ո Ւ Ր Ա Յ Ի Ն Կ Ի Ն

Փողոցին մուր անկեանը մօս
Կին մը կը նստի դակահար,
Կ'օրէ գոգին մէջ ձանձրացկոս
Ծրծկէր զաւակը նիհար:

Գետինը վերայ չորս փառնով
Փրփրած մէկ հին քաւիկնակ,
Եւ կը սպասէ դիւրագորով
Անցորդն որ հոգ ձրգէ սակ:

Ողորմութիւն երբ կը մուրայ,
Մարդիկ հեզնոս կ'ակնարկեն,
Իր կիսամերկ ծոցին վերայ
Կը տարածէ ֆողըն հիւսկէն:

Ա՛խ, կը ճանչնամ այս կինը հէ՛
Երբ դեռ աղջիկ էր դրակից,
Իր կրկոցին ժիր երեւեկ
Կը հիւսէր կեանքն անբախի՛ծ:

Կը տեսնէի զանի յանախ
Որ տօնական օրերուն
Պանուկաւորդ տղան ուրախ,
Թեւը մըսած սիրելոյն:

Ինք կ'եղադէր սուրբ պըսակին,
Բայց տարփառն ուխտադրուծ
Լըքաւ մանկիկն իր նորածին
Եւ հեռացաւ ալ անյուշ:

Սաղմը վեհերն արտառաւոր
Ըրին զանի հալումաւ,
Թշուառութիւնն ալ անառ
Մահին սրտաւ փառն անցաւ:

Այժմ աւուր հացի կարօս
Դա կը մուրայ ճիւղաձայն,
Դեղն ու շրմուռն ալ հիւսնոց
Դէմքին վրայ խաւմեցան...

Շարժեցաւ զուրս որ մերկանդաւ
Ծնունդը լրկէր ցուրտ հիւսիս,
Եւ մօտեցայ որ խեղճին տաւ
Դրամն ամբողջ քրտակիս:

Արցունք ցայտեց աչքն անարգել,
Անուամբըս զիս կոչեց նա,
Ուզեց մեղմիւ ձեռքս բռնել,
Քաւեցի ձեռքս եւ անցայ:
Բէրաւ Վ. ՍԱՍՆԱՆ

Ա Ձ Գ Ա Յ Ի Ն Լ Ո Ւ Ր Ե Ր

Ազգ. Ժողովոյ վերջնութեան նստին մէջ
կատարուեցաւ Կրօնական Ժողովոյ ընտրու-
թիւնը և ընտրուեցան՝

- Տ. Գրիգորիս Արքեպիս. Յովհաննէսեան.
- Տ. Մատթէոս Եպիսկ. Իզմիրլեան.
- Տ. Գրիգորիս » Ալէաթճեան.
- Տ. Գէորգ Ծ. վարդապ. Իւթիւճեան.
- Տ. Գարեգին Ծ. » Թաթարեան.
- Տ. Գարրիէլ Ծ. » Ճէվաճիրճեան.
- Տ. Յովսէփ Ծ. » Կիօմիւրճեան.
- Տ. Յովն. Աւագ քհնյ. Հիւնքեարալէյնտեան
- Տ. Միքայէլ » » Վարժապետեան
- Տ. Յովսէփ » » Շահապետեան
- Տ. Վահան » » Գրիգորեան
- Տ. Գարրիէլ » » Խանճեան
- Տ. Արիստակէս » » Ճիւղճեան:

Ի սոցանէ Գեր. Տ. Մատթէոս Եպիսկոպոս
Իզմիրլեան հրաժարած է ինչպէս երեսփոխա-
նութենէ, նոյնպէս և Կրօն. Ժողովոյ անդա-
մակցութենէ:

— ձերիսէի-Շարգիլէն կ'իմանամք թէ Ս.
Պատրիարքը յորդորագիր մը գրած է առ Ս.
Տեղակալն Ս. Էջմիածնի, հրաւիրելով Նորին
Սրբազնութիւնը որ վերջ տայ Միաբանից մէջ
ծագած անհամաձայնութեանց ու վանքին մէջ
վերահաստատէ խաղաղութիւնն ու հանգար-
տութիւնը: Հարկ է յիշել թէ Միաբանու-
թեան մէջ գոտուրիւն ծագած էր՝ Տեղա-
կալն երեք սինօդականներ առաջարկած լինե-
լով կառավարութեան, և Սինօդի չորս ե-
պիսկոպոսք բողոքած լինելով այդ առաջար-
կութեան դէմ: Լրագիրք գրեցին արդէն թէ
կառավարութեան կողմանէ մերժուեցաւ Տե-
ղակալին առաջարկութիւնը:

— Յայտնի է թէ Ազգ. Ժողովը կը վաւե-
րացնէ թաղերու կատարած երեսփոխանա-
կան ընտրութիւնները, երբ օրինաւոր գտնէ
զայն. հակառակ պարագային մէջ՝ կը բեկա-
նէ: Կը լսեմք թէ Քաղ. Ժողովը՝ Ազգ. Ժողո-
վոյ զբաղումները կարճելու և անոր թանկա-
գին ժամերը խնայելու համար, ինքն իսկ բե-
կած է Պալատու երեսփոխանական ընտրու-
թիւնը:

— Թիֆլիսի նահանգական դատարանը 25
րոտրի տուգանքի կամ հինգօրեայ բանտար-
կութեան դատապարտեր է Գրիգոր Իզմիր-
եանց անուն 72ամեայ ծերունի մը, որ դա-
տարանին առջեւ մերժած էր ռուսերէն լեզ-
ւաւ երգելու, առարկելով թէ՝ որովհետեւ
ինքը Հայ է, Հայաստանեայց եկեղեցւոյ զա-
ւակ, և Հայաստանեայց եկեղեցւոյ լեզուն ալ
Հայերէն է, ուրեմն ինքն իրաւունք ունի հա-
յերէն լեզուաւ միայն երգումն ընելու՝ ըստ
դատաստանական օրինաց 711 և 715րդ յօդ-
ւածոց որք կը տրամադրեն որ իւրաքանչիւր
ոք երգումն ընէ ըստ դաւանութեան և ա-
րարողութեան այն եկեղեցւոյ որուն կը պատ-
կանի:

— Կիւրակէ օր ի Կէտիկ-Բաշա Թաղ. Խոր-
հրդոյ ընտրութիւն կատարուելով, քուէից
բացարձակ առաւելութեամբ ընտրեցան՝ Ա-
ւետիս էֆ. Թնկրեան, Գրիգոր էֆ. Ալեա-
նազեան, Խաչիկ էֆ. Մանեսեան, Յակոբ
էֆ. Գորեան և Գէորգ էֆ. Մաքուլեան:
Մնացեալ չորս անդամոց ընտրութիւնը հա-
մեմատականի մնաց:

— Ի Թիֆլիս կազմեալ Թատրոնական մաս-
նախմբի մը կողմանէ Պ. Գէորգ Պետրոսեան
Պոլիս եկած է գերասաններ վարձելու համար:

— Կիւրակէ օր ի Պէշիկթաշ տեղի ունե-
նալով Մաքրուհեան երկուսն վարժարանի տա-
րեկան մրցանակաց և վկայականաց բաշխման
հանգէսն, չըջանաւարտի վկայական ստացան
եօթը աղջիկ և վեց մանչ որոց անուանքն են՝
Օրիորդք Հռիփսիմէ Կիւլպէնկեան, Զա-
պէլ Արշակ, Զարուհի Թորգոմեան, Գոհարիկ
Փափազեան, Սօֆի Կիւլպէնկեան, Սիրվարդ
Կիւմիւրեան, Փեփրոնէ Զօրայեան:

Պարոնայք Մարտիրոս Տ. Մանուէլեան,
Տիգրան Միսաքեան, Աղօքոս Կէվրէկեան,
Գէորգ Նուրիճեան, Արմենակ Փափազեան և
Կարապետ Ինկիլիկեան:

— Վիէնայի Միլիթարեան Միաբանու-
թեան Արքահայր Գերապայճաւ Հայր Արսէն
Այալեան մայրաքաղաքս գալով, սիրալի
ընդունելութիւն գտաւ և հիւրընկալուեցաւ
Բանկալթիի Միլիթարեանց վարժարանին մէջ:

— Բարեյիշատակ Յովսէփայ Իզմիրեանց
կտակի գործադիր մասնախումբն կը հրաւիրէ
այն հեղինակներն՝ որք ազգային դպրութեան
և պատմութեան վերաբերեալ ո՛ր և է աշ-
խատութեամբ կը փափաքին մասնակցիլ Սա-

հակ-Մեսրոպեան գրական մրցանակաբաշխու-
թեան, մինչև ներկայ տարւոյ դեկտ. ամսոյ
վերջը յուղարկել իրենց աշխատութիւններն
առ Ս. Պատրիարք Հայրն: Տպագրեալ աշ-
խատութիւնք պէտք է որ երեք օրինակ յու-
ղարկուին, իսկ ձեռագիր մի օրինակ՝ որք ետ
չեն դարձուիր:

— Ի Րուսիոյ Հիսար նոր Թաղ. Խորհրդոյ
ընտրութիւն կատարուելով, ընտրուեցան Գը-
րիգոր Տօնէլեան, Մարտիրոս Այվազեան,
Ստեփան Շահապազ, Սիմոն Յովհաննէսեան և
Նիկողոս Գարապազեան էֆէնտիք:

— Սամաթիոյ Ս. Գէորգ եկեղեցւոյ նոր-
ընտիր Թաղ. Խորհուրդը կազմուեցաւ Մեծ.
Արիկեան Միհրան, Փափազեան Ենովք, Վար-
դանեան Հ. Մանուկ, Կրճիկեան Յովհաննէս,
Փափազեան Կարապետ, Թիւլեան Յարու-
թիւն, Փարմազսրդեան Մկրտիչ, Միքայէլեան
Ղապարոս, Գալաթեան Հ. Յարութիւն, Մը-
կըրտիչեան Կարապետ, Արշալիր Գառնիկ և
Ոսկանեան Կարապետ էֆէնտիքներ:

— Տնտես. Խորհուրդն իւր չորեքշաբթի
աւուր նստին մէջ վաւերացուց Ազգանուէր
Հայուհեաց Ընկերութեան և Խառնուրդի Գալ-
Փայեան Որբանոցի հաշիւները:

— Րուսիոյ Հիսարի նորընտիր Թաղ. Խոր-
հրդոյ անդամներէն երկուքին ընտրութեան
դէմ թաղեցիք բողոքած են առ Քաղ. Ժո-
ղովը:

— Խրիմէ կը հեռագրեն թէ Վենետիոյ
Միլիթարեան Միաբանութեան անդամ և իւր
գրական գործերով ծանօթ Հայր Քերովքէ
Քուշեբեան յանկարծամահ եղեր է Սարաթօ-
ֆի ճամբուն վրայ:

— Խառն Ժողովը ընդունել է Դիմաքսեան
Գեր. Տ. Հմայեակ Սրբազանի՝ Ռոտոսթոյի
Առաջնորդական Տեղապահութենէ անձնական
տկարութեան պատճառաւ տուած հրաժա-
րականը:

— Խառն Ժողովը որոշեց չըջաբերական մը
զրկել գաւառները պատուիրող որ Առաջ-
նորդք, Առաջնորդական տեղապահք, Պատ-
րիարքական Փոխանորդք և Վանահայրք չը
հեռանան իրենց պաշտօնէն՝ առանց Պատրի-
արքարանէ արտօնութիւն ստանալու, նոյն-
պէս վանական միաբանք չհեռանան վանքերէ՝
առանց Վանահօր արտօնութեան:

— Արարիկի Սառնորդ Ապահունի Գեր.
Տ. Եզնիկ Եպիսկոպոս Տիգրանակերտի, և Գեր.
Տ. Մովսէս վարդ. Կէօմիւրճեան Արարիկի
Պատր. Փոխանորդ կարգեցան:

— Առաջնորդական ընտրութեան հրա-
հանգ տալ որոշուած է Տրապիզոնի գաւառա-
կան վարչութեան:

— Աղբիւնուպոլսոյ գաւառական Ընդհ.
Ժողովոյ վիճակաւ դադարեալ անդամաց տեղ
նոր ընտրութիւն կատարուած, ինչպէս նաև
Կրօնական և Քաղաքական Ժողովները վերա-
կազմուած և տեղեկագրուած լինելով, Խառն
Ժողովը օրինաւոր դատեց կատարուած ընտ-
րութիւններն և վաւերացուց:

— Օրթագիւղի Ս. Հռիփսիմեանց և Նեկ-
տարինեան վարժարանի պարգևաբաշխու-
թեան հանգէսը պիտի կատարուի վաղը, ժա-
մը 7ին, Բարեսէր Ընկերութեան Թատրոնին
մէջ:

— ձերիսէի Շարգիլէ կը լսէ թէ անցեալ
շաբթու գումարեալ Քաղ. Ժողովը որոշեր է
մէկ մէկ քիչ աւելցնել Պատրիարքարանի պաշ-
տօնէից ամսականներն:

ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎՈՅ ԵՐԷԿԻ ՆԻՍՏԸ

Ազգ. Ժողովը երէկ առաւօտ գումարուեցաւ ի Ղալաթիա, նախագահութեամբ Տ. Սոբէն Ս. Պատրիարք Հօր և ատենապետութեամբ Նուրեան Յովհաննէս Էփէնտի: Ներկայից թիւն էր 76:

Բ. և Գ. նիստերու ատենագրութեանց վաւերացումէն յետոյ, կարգացուեցաւ նախ Սարգիս Էփ. Աղարէկեանի մէկ գիրն որով Բ. նստի ատենագրութեան մասին դիտողութիւն ընելով՝ անգամ մ'եւս կը կրկնէր Սուրենեան Էփէնտիի խնդրոյն առթիւ նոյն նստին մէջ ըրած յայտարարութիւնը. Դիւանը յայտարարեց թէ Աղարէկեան Էփէնտիի գիրը կ'արձանագրուի ատենագրութեան մէջ:

Կարգացուեցաւ Վսեմ. Սէրվիչէն Էփէնտիի առ Ս. Պատրիարքն ուղղեալ հետեւեալ նամակն.

«Ազգի մը կեանքը իր համերաշխութեան մէջ է, փոխադարձ իրաւամբ և պարտաւորութեամբ:

«Ազգային Սահմանադրութիւնը որոյ խմբագրաց կարգը գտնուելու պատիւ ունիմ, այս նպատակին ծառայելու ոգին և սկզբունքներն ունի և եթէ երբեմն գործադրութեան մէջ քմահաճոյ մեկնութեամբ քանի քանի արտուղութիւններ սարգած են, այսօր փորձը ապացուցած է՝ որ Ազգին շահը կը պահանջէ Սահմանադրութեան ոգւոյն և տառին մօտենալը, և փոխանակ ցրուելու, ամփոփել ջանալը:

«Ազգային Սահմանադրութիւնը նուիրական հրատարակած է Ազգային Եկեղեցւոյ բոլոր աւանդութիւնները և կրօնական սովորութիւնները՝ պաշտպան կանգնեցունելով պատրիարքական իշխանութիւնը իւր խորհրդակից Ժողովներով, որոց պարտաւորութիւնն է նոյն պատրիարքական իշխանութեան ամրապնդումը հաստատ պահել կարգապահութեամբ, և կղերական հնազանդութեամբ, առանց զլանալու աշխուրջ և խոհական հսկողութիւնն օրինաց և կանոնաց անթերի պահպանութեան և առանց հերքելու Ժողովրդական մասնակցութիւնն, որ մեր Եկեղեցւոյ սկզբունքն է:

«Այսպիսի ընթացք մը՝ որ խոհական է և ազգին շահուն համերաշխ, տեսնելով որ Ձեր Սրբազնութիւնը ձեռնարկած է ըստ այսմարտուղութիւններն ուղղութեան վերածել, և Ազգային Ժողովոյ նոր վերակազմութեամբ իրաւանց և պարտուց սկզբունքն պատկառելի կերպով ընդհանրացունել, ներեցէք որ իմ խնդակցութիւնն և շնորհակալութիւնս յայտնեմ Ձեր Սրբազնութեան, և քաջալեր կարգալարատեալ ընթանալ այդ շաւղին մէջ, Աստուծոյ օգնականութեամբ, որ միշտ բարիներուն հետ է:»

Ատենապետ Էփէնտին. առաջարկեց որ Ս. Պատրիարքը յանուն ազգին շնորհակալութեան գիր գրէ առ Սէրվիչէն Էփ. Պէրպէրեան Էփ. ըսաւ թէ՝ քանի որ Սէրվիչէն Էփ. առ Ս. Պատրիարք Հայրն ուղղած է իւր նամակն, Նորին Սրբազնութեան անկէ պատասխանել: Ատենապետ Էփ. պատասխանեց թէ Սէրվիչէն Էփ. յարգելի անձնաւորութիւն մը լինելով, իւր նամակին պարունակութիւնը մերժած կը լինիմք՝ եթէ այդպէս անշուք կերպով անցնենք զայն այս Ժողովէն: Սվաճեան կարապետ Էփ. համամիտ գտնուելով Պէրպէրեան Էփ. ի, ըսաւ թէ Սէրվիչէն Էփ. անձը ամենքս ալ կը յարգեմք, սակայն հարկ է ըստ օրինի Ս. Պատրիարք Հօր զրկել իւր նամակը: Ատենապետ Էփէնտին վիճարանու-

թիւնը փակեալ հռչակելով, քուէի ենթարկեց իւր առաջարկութիւնը: Քանի մը ձեռքեր բարձրացան ի նպաստ դիւանի առաջարկութեան: Կրճիկեան Յովհաննէս Էփէնտիի պահանջմամբ հակառակն ևս (Պէրպէրեան առաջարկութիւնը) քուէի դրուելով, 12 քուէ գոյացաւ: Յայնժամ Կրճիկեան Էփ. յայտնելով որ ի նպաստ դիւանի առաջարկութեան գոյացած քուէները համարած չէին, առաջարկեց վերստին քուէարկել: Ատենապետ Էփէնտին մերժեց այս առաջարկութիւնը և խնդիրը փակեալ հռչակեց, յայտարարելով որ ներկայից թիւն է, այն է 76էն եթէ 12ը հանենք, կը մնայ 64, որ ըսել է թէ 64 երեսփոխան 12ի դէմ ընդունած են դիւանի առաջարկութիւնը: Պէրպէրեան Էփ. պահանջեց ձեռնպահներու թիւը նկատողութեան առնուլ, իսկ Սվաճեան Էփ. բողոքեց այսօրինակ քուէարկութեան մը դէմ. Նուրեան Էփ. ըսաւ թէ, եթէ դիւանին դէմ դժգոհներ կան, կրնան ամբաստանել զայն:

Կարգացուեցաւ ապա Քաղ. Ժողովոյ տեղեկագիրն ի մասին երեսփոխանական ընտրութեան Ձօհրապ Գրիգոր Էփէնտիի: Տեղեկագիրը կը յայտնէ թէ ըստ որում Ձօհրապ Էփ. չէր լրացուցած օրինական տարիքը ընտրութեան պահուն, Քաղ. Ժողովը բեկած է նոյն ընտրութիւնը: Պէրպէրեան Էփէնտի հարցուց թէ այս պահուն լրացած է Ձօհրապ Էփէնտիի օրինական տարիքը: Քաղաքական Ժողովոյ Ատենապետ Սահակ Էփէնտի Ղազարոսեան «այո՛» պատասխանեց: Յայնժամ Պէրպէրեան Էփէնտի առաջարկեց վաւերացնել Ձօհրապ Էփէնտիի ընտրութիւնը: Ատենապետ Էփ. յայտարարեց թէ քանի որ Քաղ. Ժողովը բեկած է ընտրութիւնը, մեք ևս պարտաւոր եմք նոյնն ընել: Պէրպէրեան Էփ. պատասխանեց թէ բեկանման և վաւերացման իրաւունքը Ազգ. Ժողովոյ ձեռնհասութեան միայն կը պատկանի: Պօղոս Էփէնտի ինքնօրէնական յիշեցուց թէ՝ Ներսէս Պատրիարքի օրով, ընտրեալ երեսփոխան մը՝ օրինական տարիքին հասած չլինելով հանդերձ, Նորին Սրբազնութեան առաջարկութեամբ Ժողովը վաւերացուց նորա ընտրութիւնը: Պէրպէրեան Էփէնտի քուէ պահանջեց: Ատենապետ Էփ. փակեալ հռչակեց խնդիրը՝ յայտարարելով թէ՝ օրինական խնդիրները քուէի չեն դրուիր:

Ժողովը ապա անցաւ Օրակարգին, որ էր ընտրութիւն Քաղ. Ժողովոյ: Թիւ քուէարկուաց 79: Արդիւնք քուէարկութեան:

Գարրիէլ Էփէնտի	Նորատուեկեան	Քուէ 55
Տիգրան	Երասխան	» 55
Յովհաննէս	Թորոսեան	» 50
»	Աղնաւորեան	» 49
Համաղասպ	Պալարեան	» 49
Իլիաս	Չայեան	» 49
Գրիգոր	Խորեան	» 46
Տիգրան	Կիւմրիչէրտան	» 46
Միհրան	Սէթեան	» 45
Սիմոն	Ալէյ Մաքսուտ	» 41

Մնացեալ չորս անդամոց ընտրութիւնը համեմատականի մնալով, երկրորդ քուէարկութեամբ ընտրուեցան:

Տիգրան Էփէնտի	Բարաղամեան	Քուէ 39
Մկրտիչ	Ասատեան	» 37
Ռէթէոս	Պէրպէրեան	» 36
Ստեփան	Փաշա Ասլանեան (վիճ)	» 33

Ի վերջոյ Ս. Պատրիարք Հայրը, առաջարկութեամբ Ատենապետ Էփէնտիին, «Հոգւոց» արտասանեց հանգուցեալ երեսփոխան Ղազարոսեան Քրիստոսոտուր Էփէնտիի համար: Երեսփոխանը ունկնդրեցին յոտընկայս:

Կ Ն Ի Կ Ա Ռ Ն Ե Լ

ՄԻ ՄԻԱՅՆ ԲԱՆԱՍՏԵՂՄԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

Ի՞նչ նպատակաւ կրն կ'առնեն:
Ժամանակաւ թէ՛ հիմա:

Ժամանակաւ կրն կ'առնէին աճելու. և բազմանալու համար, ընկեր մ'ուենեալու և անոր հետ կենաց քաղցրութիւններն ու դառնութիւնները վայելելու համար, ընտանիք կազմելու և զաւակներ ունենալու համար:

Աճելու և բազմանալու նպատակն այժմ թողուած է խնայողական և առողջապահական ինչ ինչ պատճառներով. ընկեր մ'ուենեալու և կենաց քաղցրութիւններն ու դառնութիւններն անոր հետ բաժնելու նպատակն կարեւորութիւնը կորուսած է. հիմա հետը կուր ընելու նպատակաւ է որ կրն կ'առնեն. դալով ընտանիք կազմելու կէտին՝ աս ալ չը փնտռուիր, աւելի ընտանիք կործանելու համար կ'ամուսնանան. իսկ զաւակներ ունենալու նպատակը զաւակներ ունենալու համար կարգուի՛ր ի՞նչ ամօթ բան լուէ՛, անառակ:

Մարդիկ բոլորովին տարբեր նպատակներու համար կը կարգուին այժմ. Կրնն այլ և այլ նպատակներու միջոց է այսօր, միջոց որ կ'արդարացնէ նպատակը:

Մէկ յօգուածի մէջ կարելի չէ խօսիլ այս նպատակներուն վրայ, որոց թիւն այնքան ստուար է որքան չկարծուիր: Անոնց իւրաքանչիւրին վրայ հարկաւ պիտի խօսինք կարգաւ: Մեր այս առուր յօգուածին նիւթը պիտի ըլլայ ամուսնութիւն մ'որով այրը կրն մը կ'առնէ անոր վրայ փորձելու նպատակաւ թէ՛ մարդս քանի՞ օր կրնայ անօթութեան դիմանալ, և թէ կրնն որ եօթանասուներկու ժամ անօթի կը մնայ, ամուսնական սէրն անայլայլ կը պահէ՞ օրտին մէջ, այս է, կը շարունակէ՞ ըսել իւր ամուսնոյն. «Ո՛հ, հոգւոյս հատորը, ո՛րքան երջանիկ եմ քեզի հետ, սիրոյդ համար պատրաստ եմ կեանքս իսկ զոհել:»

Սէրն անօթութեամբ կրնայ՝ սնանիլ:

Այո՛, կը պատասխանէ բանաստեղծը և մանաւանդ մեծ երջանկութիւն կը գտնէ այն ամուսնութեան մէջ յորում այրն երեկոյին տուն դարձած միջոցին կնոջը կ'ըսէ.

— Կնի՛կ, այս իրիկուն ալ հաց չկրցի բերել, գրկէ զիս:

Եւ կրնն ամուսնոյն փաթտուելով, ուրախ և զուարթ,

— Շնորհակալ եմ, սիրելի ամուսինս, արդէն ուտելու արտօք չունիմ այս քիչեր, կուշտ եմ:

Յետոյ վեր կ'ենեն, կը վառեն ճրագն, եթէ ունին, և քովէ քով կը նստին:

— Ահա այս է բուն ամուսնութիւնը, կ'ըսէ այրը:

— Այո՛, կենաց դառնութեանէն քաղցրութիւն քաղել:

— Ի՞նչ օգուտ ունին ճոխ սեղաններն երբ այր և կին սիրով չեն:

— Ինչի՞ կը ծառայեն մեծափառութեամբ հարստութիւններն՝ երբ այրն ուրիշ կնոջ քայլերուն կը հետևի:

— Ի՞նչ ընեմ հոյակապ շէնքերն՝ երբ անոնց մէջ վէճն ու կռիւն անպակաս են:

— Մարդս ազնիւ զգացումներ ունենալու է:

— Հացն ոչինչ է աղնիւ զգացմանց քով:

— Քիչով շատանալու է մարդ:

— Նոյն իսկ ոչինչով:

— Ո՛րքան ուրախ եմ մեր խեղճութեան

վրայ կարծես անուշութիւն մ'ունի աղ-
քառութիւնը :

— Անօթութեան մէջ սէրը կ'անուշայ,
կը սրբանայ, կ'առտուածանայ կարծես : Տես
լուսինը, ի՛նչ խորհրդաւոր ժպիտով կը ժըպ-
տի մեզ : Այդ կապոյտ գոյնէն լուսաւոր
պատուհաններէն անհունութիւնն է որ կը
դիտէ զմեզ չգիտեմ ինչո՞ւ կը յափշտա-
կուիմ այս քաղցր երազներու մէջ ամենքը
մեզմէ աւելի հարուստ են, բայց մենք ամե-
նէն երջանիկ ենք մեր կեանքը վսեմ է,
նոյն իսկ մեր մահը շատերուն նախանձը պի-
տի գրգռէ : Եթէ օր մը անօթութենէ մեռ-
նինք իրարու պիտուած, ո՞վ իմ հոգեւոյս հա-
տորը, պիտի ողբան զմեզ, պիտի լան մեր
վրայ, և մեր գերեզմանը պիտի թրջեն ար-
ցունքներով, և այս դառն արտասուքնե-
րէ պիտի բուսնին վարդի թուփեր, որոց վը-
րայ յաճախ պիտի գայ սոխակն երգելու մեր
սէրը : Եկուր գրկեմ զքեզ, ո՞վ իմ սիրուն հը-
րեշտակս : Կուլամ :

— Այո՛, ուրախութենէս կուլամ պատ-
րաստ եմ քեզի հետ մեռնելու :

— Ուրախութենէ՛դ կուլամ ո՞վ խըն-
դութեան և սիրոյ չողողուն աղամանդներ,
թանկագին գոհարները արժէք չունին բնաւ
ձեր քով ո՞վ հոգեւոյս հատորը, արտա-
սուցող մէկ կաթիլը միլիոն աղամանդներ
կ'արժէ ուրախութենէ՛դ կուլամ այս-
քան կը սիրես զիս եկուր գրկեմ զքեզ,
ա՛հ, ուրախ եմ որ անօթի ես, եթէ կուշտ
ըլլայիր՝ թերեւս այսքան չպիտի պաշտէիր
զիս վաղն իրիկուն ալ հաց չբերեմ ուրե-
մըն բեր ու Պօղոս Վիգլիմիան կարդանք
քիչ մը ես կարդամ, դուն ծուկկիս վրայ
պառկէ՛, մտիկ ըրէ՛ :

— Լաւ, բայց կտոր մը չոր հաց ունինք,
ուտենք, յետոյ կարդանք :

— Ծառ աղէկ, սեղանը պատրաստէ :

— Հոս կուտենք :

— Գլխուս վրայ չոր հաց ի՛նչ պա-
տուական ուտելիք հարուստներու խմի-
րեղէններէն շատ աւելի քաղցր է այս հացը
..... ո՞վ հովուական երջանկութիւն ո՞վ
Վերգիլիոս ո՞վ Յիւրիան ո՞ր է սրինգս
..... հնչեցնեմ զայն որպէս թէ բարձր լե-
րան մը վրայ ենք և ոչխարները կ'արածեն
մեր շուրջը ո՞վ անմեղութիւն պարե՞նք
քիչ մը, ո՞վ անմեղ հրեշտակ մտքիս և սըր-
տիս միակ առարկայն գոհ չե՞ս այս վիճա-
կէն ըսէ՛, սիրտս կը տրոփէ :

— Ծառ գոհ եմ :

— Ծնորհակալ եմ գրկէ՛ զիս բայց
մի գրկեր պարզութենէ՛ կ'ելլայ գործը
հովուհիւները չեն որ կը գրկեն հովիւները
..... ամօթխած եղիր միշտ :

Ընդունինք թէ բանաստեղծական է այս
ամուսնութիւնը, բայց բանաստեղծ մը իւր
խանդը և աւելնը վառելու համար, կամ, ե-
թէ կուզէք, իւր հուրն ու բոցը արծարծելու
համար կին մ'անօթութեան վարժեցնելու ի-
րաւունք չունի : Ներելի չէ կին մ'առնել բա-
նաստեղծելու նպատակաւ : Բանաստեղծելու
համար ուսանաւոր կ'ըլլայ, բայց ամուսնու-
թիւն ոչ, մանաւանդ թէ կինէն մուսայ շի-
նելու փորձը միշտ չյաջողիր :

Հետեւեալ երեկոյին կինն, որ վստահ է
թէ սյրը հաց և միս պիտի բերէ հետը, սե-
ղանը կը պատրաստէ, սյսինքն կը դնէ սե-
ղանին վրայ ինչ որ պէտք է բաց ի ուտելի-
քէն և կ'ապասէ ամուսնոյն որ կուգայ գիշե-
րուան ժամ ու կէսին :

— Այս իրիկուն ալ չկրցի քեզի հաց բե-
րել, սիրելի կնիկս, գրկէ՛ զիս :

— Բայց անօթութենէ՛ կը մարմ կոր ես :

— Եկու՛ր, եկու՛ր հրեշտակդ իմ, եկու՛ր
գրկացս մէջ մարելու, յետոյ ես ալ կը մա-
րիմ և կ'իյնամ :

— Մարիմ :

— Ի՞նչ կը նշանակէ այդ հարցումը :

— Մեղք չե՛մ :

— Մեղք չե՛ս այ՛ սիրադուրժ դա-
ւաճան սուտ են եղեր ուրեմն այն եր-
գուններդ որովք կ'երգնուիր թէ պատրաստ
ես ինծի հետ մեռնելու անհաւատարիմ
..... հացի համար միայն կը սիրես եղեր ու-
րեմն զիս ա՛խ, խաբեցիր զիս :

— Զքեզ սիրելու համար բան մ'ուտելու
չէ՛ :

— Երէկ գիշեր հաց բերած չըլլալուս հա-
մար կ'ուրանաս զիս կը մոռնաս խոստում-
ներդ ուրեմն հացս կը սիրես և ոչ զիս :

— Բայց անօթութենէ՛ մեռնիլ պէտք է :

— Լաւ էր քեզ անօթի մեռնիլ ինծի հետ
քան թէ կուշտ ապրիլ ուրիշի մը հետ
այս է սուրբ սէրը :

— Ինչո՞ւ մեռնիմ պարապ տեղը տեղը
չկայ նէ :

— Պարա՛պ տեղը մեռնիլ մեղք որ Պօ-
ղոս Վերգիլիոս կարդացած ես մեղք որ
Մշակականը կարդացած ես մեղք որ Կա-
լաթէա էսթէլլան կարդացած ես մեղք
հազար մեղք գնա՛ ուրեմն գնա՛, թո՛ղ
զիս առանձին մեռնիլ մինակ թող զիս իմ
երազներուս մէջ, ես մինակ կ'ընամ մեռնիլ :

— Ինչո՞ւ մեռնիս :

— Ինչո՞ւ մեռնիմ հարցուր թէ ինչո՞ւ
ասլրիմ այս անիրաւ աշխարհին մէջ յորում կին
մը ամուսնոյն հետ մեռնելու մէջ հաճոյք չըզ-
գար :

— Մեռցնելու համար առիր զիս :

— Ո՛չ, բայց երբ պարագայները կը պա-
հանջեն, կինը պատրաստ ըլլալու է ամուս-
նոյն հետ մեռնելու այսպէս կ'աղնուանայ
ամուսնութիւնը, կ'աստուածանայ սէրն և
կ'անմահանայ մահը բայց այսուհետեւ չեմ
ուզեր որ մեռնիս, գնա՛, մօրդ տունը գնա՛,
ուրիշ տեղ գնա՛ քեզի երջանկութիւն փնտ-
ռելու և թող զիս ալ չեմ սիրեր զքեզ
մանաւանդ թէ կ'ատեմ :

— Ես ալ քեզի կ'ատեմ :

— Դուն ալ զիս կ'ատես ի՛նչ հրէշ է
եղեր կինը Աստուած իմ ան ալ զիս
կ'ատէ եղեր թո՛ղ ատէ, և ուրախ եմ որ
այդ ատելութիւնը վիճակաւ աւելի բանաստեղ-
ծական կ'ընէ եղերեղութեան դիւցազն
մը կը դառնամ :

— Երկու օր լռեցինք, բան մը չըսինք
ամեն օր ալ անօթի մնալ չըլլար ա՛ :

— Գառաւուն օր կ'ընայիր անօթի մնալ,
եթէ անկեղծ սիրով, սուրբ սիրով սիրած ըլ-
լայիր զիս : Ուրախ եմ որ գոհ կ'երթամ մարդ-
կութեան : մարդկութեան գոհ ըլլալ ի՛նչ
նահատակութիւն կը գրեմ թուղթի վրայ
թէ ինչու թունաւորեցի ինքզինքս և յետոյ
կ'երթամ կտոր մը թոյն խմել և մեռնիլ :

— Խե՞ղք ես, ի՞նչ ես :

— Խե՞ղք չես կարող հասնիլ հոգեւոյս
բարձրութեան խե՞ղք են անոնք որ կը
թունաւորեն իրենք զիրենք : Գնա՛ հեռացիր,
չեմ ուզեր այլ ևս քովս տեսնել զքեզ :

Կինը կը հեռանայ մօրը տունը կ'երթայ և
երկու ամիս է որ բաժնուած է ամուսնէն :

Ամուսինն ալ ինքզինքը գինովութեան

կուտայ : ամեն իրիկուն գինետուններուն մէջ
կը պառկի և այս կեանքը շատ հաճելի կը
թուի իրեն :

Սոյն եղելութիւնն իմանալէս օր մը ետքը
գինետան մէջ գտայ զինքն ու հարցուցի ի-
րեն :

— Ի՞նչ վիճակ է այս :

— Ի՛նչ ունի վիճակս ես վիճակէս գոհ
եմ մենք բանաստեղծքս միշտ այսպէս
կ'ապրինք բոլոր բանաստեղծներն ասանկ
ապրած են բանաստեղծներուն վիճակն է
այս : պէտք է որ գոհուինք մենք որպէս զի
մարդկութիւնը մարդ ըլլայ :

— Թշուառութիւն է ձեր վիճակը :

— Քնարն այն ատեն անուշ է երբ կ'ող-
բայ, բանաստեղծն այն ատեն զուարթ է երբ
կուլայ : Թշուառութեան մէջ է մեր երջան-
կութիւնն և փառքը : Պէտք է որ սիրտերն
աղնուանան, հոգիները վերանան :

— Չեմ հասկնար :

— Բանաստեղծները կը հասկնան բանաս-
տեղծները :

Եւ քանի մը վայրկեան յետոյ ծռելով՝ ա-
կանջս ի վար դիւցազնական չեչուով մը .

— Կինս խաբեց զիս, ըսաւ, և գաւաթ
մ'օղի պարպեց բերանը :

— Խաբեց :

— Այո՛, բայց գոհ եմ որովհետեւ չուտ
իմացայ խաբուիլս խաբուեցայ իրմէ
մարդկութեան գոհերն ենք մենք այսու
ամենայնիւ այս վիճակիս մէջ շատ երջանիկ
եմ :

Յամառ չեմ, կը հաւանիմ թէ մարդս կըր-
նայ հարստութիւնն արհամարհել հարստու-
թիւն ձեռք բերելու յաջողած չըլլալուն հա-
մար, որպէս մարդս կ'ընայ երջանկութիւն
գտնել վիզէն չուան մ'անցունելու և սենե-
կին ձեղունէն կախուելու մէջ : Սխալ է այն
կարծիքը թէ յուսահատութեան մէջ քաղց-
րութիւն չկայ : Անձնասպանն ոճրագործ և
գոհ է միանգամայն որ մեր զայրոյթը կը գըր-
գռէ իրեն : անձնասպան և մեր գութը կը շար-
ժէ իրեն գոհ : Այս ամենը լաւ : Բայց ան-
հաւատարիմ կոչել կին մը սա պատճառաւ թէ
չբարեհաճիր ամուսնոյն հետ կախուելու, մեր
սրտին համապատասխանող սիրտ չկրեր ըսել
կնոջ մ'որ մեզի հետ անօթութենէ մեռնելու
քաղցրութիւնը չգգար, վնասուած ուղեղի ար-
դիւնք կը կարծեմ :

Ծառեր կը փափաքին որ կիներն իրենց
ամուսիններուն և նկարագիրն ունենան և
քմահաճոյքն և ճաշակը : Ագահ այրը հաշտ
աչօք չնայիր կնոջն երբ ուս երկու տարի չհագ-
նի զոյգ մը կօշիկը : Առաւօտները խահուէ-
ով թէյով խառն կաթ խմող այրն կնոջը հա-
ւատարմութեան վրայ կը կասկածի, եթէ սա
խահուէ միայն խմէ : Հարբուխէ բռնուած
այրն իւր ցաւոց անզգայ կը կարծէ կինն, ե-
թէ սա չհաճի փռնգտալ անմիջապէս և կաս
կարմիր քիթ մ'ունենալ : Վ. Իւկոն սիրող
այրն չուզեր որ կինը Լամառլին կարդայ :
Այսպէս նկարագրի, քմահաճոյցի և ճաշակի
տարբերութենէն, որ գոյ առն և կնոջ մէջ,
կը հետեցնեն էրիկ մարդիկ ոմանք թէ իրենց
կիներէն շատ չեն սիրուիր :

Մէջ բերած օրինակներս չափազանցութիւն
թուին թերեւս ոմանց : հոգ չէ : վկայներով
կ'ընամ հաստատել թէ էրիկ մարդոց ոմանց
նմանօրինակ այլանդակ պահանջմանց պատ-
ճառաւ տարին առ նուազն ութը հազար ինը
հարիւր վաթսուոն և մէկ վէճեր կը պատահին
ամուսնական յարկերու մէջ և քոսնի չափ կը

նաթողութիւններ : Եւ այս չափ բնական է . ամուսնութիւնն երբ իւր նպատակէն կը շեղի , տարբեր արդիւնքներ չէ կարող յառաջ բերել : Այս իրաւունք չունի պահանջել որ կինն ալ իրեն պէս բարկացող ըլլայ կամ բանաստեղծ ըլլայ կամ երազներու և ցնորքներու մէջ որորուի կամ չըլլալը սիրէ կամ ինչ գիտնամ վերջապէս , ըլլայ ինչ որ է էրիկը : Եղբայրս երկոյնքս ի մարմին մին սխալ հասկընալ է այս : Կին մը կրնայ չսիրել պատասխով միւսն որու համար կը խենդանայ այրը . կին մը կրնայ չսիրորթիլ պէիքէն որու համար հոգին կուտայ այրը . կին մը կրնայ սիրել ընթերցումը զոր կ'ատէ այրը . և այս ամենուն մէջ բարոյականի դէմ ոչինչ կը տեսնեմ , ոչ ալ ամուսնական սիրոյ շիջում մը : Էրիկ մարդիկ ոմանք հրաժեշտ տալու են ասանկ բռնաւորական պահանջմանց և մի միայն առաքինութիւն պահանջելու են անոնցմէ . այսու ամենայնիւ հարկ չկայ կին մ'անօթի պահել հասկնալու համար թէ առաքինի՞ է արդեօք :

— Հապա այն թեթեւ այրերն որ կը պահանջեն որ իրենց կիներն ալ թեթեւ ըլլան :

Համբերող եղէք , կարգաւ պիտի խօսիմ այն ամուսնութեանց վրայ որ ամուսնական նպատակ չունին . այժմ թող տուէք ինձ երթալ գինեւորու և մեր ցնորքալ երիտասարդն արթնցնել իւր երազներէն :

ՅԱԿՈԲ ՊԱՐՈՆՅԱՆ

Ն Ե Ր Ք Ի Ն Լ ՈՒՐ ԵՐ

Պատգամաբար խորհիւնք . — Վանայ կեդրոնական Նախ անուանեցաւ Մէհմէտ Ալիի էֆէնտի , նախորդ Նախ Կիւմուլէնէի : — Այնթապի Նախ անուանեցաւ Շիւքրի էֆէնտի , Նախ Անտիոքայ : — Գաւթամուսնի Պարթըն գաւառակին գայմադամ անուանեցաւ Ահմէտ Բամիլ էֆէնտի , գայմադամ Գէրբէի : — Այտընի Սումա գաւառակին գայմադամ անուանեցաւ Խալիլ Բիւշտի էֆէնտի : — Խարբերդի նախնական դատարանի պատժական ճիւղին նախագահ անուանեցաւ Գաւթրի էֆէնտի , նախագահ պատժական ճիւղի նախնական դատարանին Մարտինի , և այս վերջին պաշտօնը տրուեցաւ Հասան Ֆէհմի էֆէնտի , նախկին շրջանաւարտ Իրաւագիտական վարժարանին :

Ասիսնալ — Սալիսէի աստիճան տրուեցաւ Սեբաստիոյ կուսակալութեան հաշուակալութեան գիւնդին գեր-տնօրէն Նուրի էֆէնտի և կեդրոնական արկղակալ Ալիքսանեան Կարապետ էֆէնտի :

Պատգամաբար . — Գ . կարգի Մէհմէտի պատուանշան տրուեցաւ Ամասիոյ կառավարիչ Մէհմէտ Ալի և Տէրսիմի կառավարիչ Մէհմէտ Էմին փաշայներու : — Լիւազաթի շքադրում՝ Ալաշկերտի երեւելիներէն Ահմէտ փաշայի : — Բ . կարգի Շէֆազաթ՝ Ոստիկանութեան նախարար Վսեմ Նազըմ պէյի կնոջ :

— Խարբերդի գաւառական թերթը կը գրէ թէ , Տէրսիմի քիւրտ աշխրջներէն մին ձերբակալուած ու նահանգին կեդրոնը զրկած է այն արարկիրքներն (հացագործ Գանիէլ , Արարկիրու Հայոց վարժարանին ուսուցիչ Շըմաւոն , նոյն վարժարանի աշակերտներէն Յակոբ , արհեստաւոր Մարտիրոս ու Միլտիչ) , որք մասնակից լինելով ոստիկան Եուսուֆ էֆէնտիի սպանման գործին , խոյս տուած էին : Ձերբակալուող վրայ զէնքեր գտնուած են : Կուսակալին նախագահութեամբ յանձնաժողով մը կազմուեալ է՝ հարցաքննութիւնները կատարելու համար :

— Խարբերդի կուսակալ Նուսուհի պէյի հեռագրաւ գոհունակութիւն յայտնեալ է Մեծ-Եպարքոսն՝ բարոք պաշտօնավարութեան և մանաւանդ կարգապահութեան մասին տարած ջանքերուն համար :

— Տրապիզոնի վաճառականը մորթերու արտածման դէմ դրուած արգելքին բարձունք մը խնդրած են Ներքին գործոց նախարարութեանէն :

— Ջուրի զտիչ գործիքի մը հնարչի արտօնագիր ստացաւ Միհրան էֆ . Շիրինեան , ներկայացուցիչ էքս քաղաքի Գոնրէսէօր ժուրտան Գրանտական ընկերութեան , յուլիսի 11էն սկսեալ 15 տարւոյ համար :

— Վճարեկ տեսնի այն անդամք , որք քննիչի պաշտօնով գաւառները կ'երթան , յետ այսորիկ մէկ օմ . ոսկի պիտի ստանան իրրեւ օրական ծախք , փոխանակ երեք Մէհմէտիէի զոր ցարդ կ'ստանային : Վերաքննիչ ատեաններու ընդհանուր դատախազք այդ պարագային մէջ երկու Մէհմէտիէ պիտի ստանան փոխանակ երեքի :

— Առեւտրական ծովային դատարանին կողմէն անանկ վճռուած է ի Պոլիս , Սուլթան Պայազիտ , Օգճըար Պաշը հաստատեալ Ֆէսի Բարսեղ Օհանեանն և բանտարկութիւնն որոշուած :

— Յունաց Ամեն . Տ . Դիոնէսիոս Ե . Պատրիարքին առողջական վիճակը բարձրացած լինելով , պատրիարքական պաշտօնը վերստանձնեց :

— Պետական Խորհուրդը տեղեկագիր մը պատրաստեալ է՝ տալու համար Հարենց Նշան էֆէնտիի կողմէն Զմիւռնիոյ մէջ նեղ գործով թրամուէյ մը շինելու համար խնդրուած մենաշնորհը :

— Պրուսայի երկրագործական վարժարանին հաշուակալ անուանած է Միլքիյի վարժարանին նախկին շրջանաւարտ Երուստէ էֆէնտի :

— Պրուսայի և Նիկիոյի կուսակալք միջոցներ ձեռք առած են ձերբակալելու համար Կէմէլիյի ու Նալուպի միջև գտնուած լեռներու մէջ ապաստանող աւազակներն :

— Նիկիոյի կէյվէ գաւառակին մէջ ձերբակալուեալ են Էնկիւրի Սիլիւհիսար գաւառակին մէջ ձմարդներ կողոպտող աւազակներէ երկուքը : Նոյնպէս ձերբակալուեալ են Անթալիայէն վեց ժամ հեռու երեւան ելած հինգ աւազակներ : Այսօրվի մէջ ալ ձերբակալուած է Սիլիւհիի Գաւթուրէ անուն աւազակն , որ իրացակայութեան երեք տարւոյ բանտարկութեան դատապարտուած էր :

— Ագրիւսնու պոլիս և Պրուսա քաղաքները օգային կազմով լուսաւորելու մենաշնորհ խնդրած է Պ . Պարճէլի :

— Մուստանիա Պրուսայի երկրաթուղոյն շինութիւնը պիտի աւարտին եղեր մինչև յառաջիկայ մարտ ամիս :

— Արգարութեան գործոց նախարարութեան հանգուցեալ խորհրդական Վահան էֆէնտիի ընտանեաց 2382 դրչի ամսաթոշակ մի յատկացնել որոշուած է :

— Հնախախտի դէմ նախագիւղական միջոցներ տնօրինելու համար բարձրագոյն յանձնաժողով մը կազմուած է :

— Հանրային Պարտուց Վարչութեան ձեռարկ հրապարակէն գնուելով ջնջուած են ցարդ 37-500 ոսկու Րուսէլի երկրաթուղոյ բաղդատումն :

— Ամասիոյ կառավարիչ Մէհմէտ Ալի փաշա Սամսունի ձամբով իւր պաշտօնատեղին ուղեւորեցաւ :

— Բուսէլի երկրաթուղեաց վերջին վիճակահանութեան աւաջին պարգեւը , այն է 6000.000 Փրանք , Զմիւռնիոյ աւստրիական

թղթատան պաշտօնեայնէն Սափա էֆէնտիի որդւոյն վիճակէր է :

— Աֆիոն Գարահիսարի Ազիլյէ գաւառակին մի քանի գիւղորէից մէջ իւրաքանչիւրը 25 տրամ ծանրութեամբ կարկուտ տեղալով , բոլորովին ոչնչացուցեր է 4345 արտավար հողի վրայ գտնուած հունձքերը :

— Բաղէշի ոստիկան-գինուորաց գնդին Մշոյ վաշտին դեր հաղարապետ Ալիի պէյ մի և նոյն պաշտօնով Վան փոխադրուած և իրեն յաջորդած է Վանայ ոստիկան-գինուորաց գնդին ձուլամէրիկ վաշտին Թապուր Աղասը Մէհմէտ էֆէնտի :

— Որոշուած է դրոշմաթուղթ փակցնել Թուրքիոյ մէջ վաճառեալ ամէն տեսակ հանքային ջուրերու շիշերուն վրայ :

— Յետ այսորիկ ԱՊական դրուչի տուրք մը պիտի առնուի կենսագրութեանց համար ընդհանուր վիճակագրութեան վարչութեան պահանջուած արձանագրութեանց պատճեններէն :

— Գամասիոս քաղաքը երկարական լուսով լուսաւորելու մենաշնորհ խնդրած են Նէճիպ Հապիպ Մութրան և Բէշիտ Էսատ Մութրան էֆէնտիք : — Պրուսայի Սէտ Պաշը կամուրջին և ի Զէքիլիէ գտնուած կամուրջին միջև թրամուէյի գիծ մը շինելու և զայն՝ մինչև շինուելու վրայ եղող երկաթուղոյ կաշարանն երկարելու մենաշնորհ խնդրած են Լպրըգտարգատէ Մէհմէտ ձէմիլ պէյ և ընկերք : — Կ . Պոլսոյ կամ շրջակայից յարմար մէկ տեղը նաւերու նորոգման յատուկ գործարան մը հաստատելու արտօնութիւն խնդրած է Թալիլ Երազոյ մայրաքաղաքի թղթակից Պ . Կարապիլիս : — Եանեայի և Հոնոբուլի միջև մասամբ ձիով և մասամբ շոգով շարժող թրամուէյի գիծ մը շինելու մենաշնորհ խնդրած են Եանեայի երեւելիներէն Մէհմէտ Ասըմ էֆէնտի և վաճառական Հիւսէյին էֆէնտի :

— Պ . Ռոշիլտ Օսմ . Կայս . Պանքայի Լոնտոնի ճիւղին յանձնած է նոր փոխառութեան երրորդ մասնավճարն՝ 124,949 անգլիական ոսկի և 15 շիլլին : Որոշուած է այս գումարն Պոլիս բերելով , Արքունի փողերանոցին մէջ Օսմ . ոսկու վերածել :

— Գաւառատանի պիտի երթարկին Սեբաստիոյ Հաֆիք գաւառակի նախնական դատարանին նախորդ անգամ Իպրահիմ էֆէնտին , Գոնեայի երկրաձ գաւառակի նախնական դատարանին նախագահ ու Նախ Ստորգ էֆէնտին , անգամ Սալի էֆէնտին ու քարտուղար Հազըր ու Թէմիլիք էֆէնտիներն , որք իրենց պաշտօնավարութեան մէջ զեղծումըն ու նենգութիւն գործած են :

— Որոշուած է տալ Եաֆայի պարտէզները ջրելու համար Ֆիլիպ Մէհմէտ էֆէնտիի խնդրած մենաշնորհը :

— Քաղաքապետութեան պաշտօնատան բակը փորձի համար կը սալադատուի Եւրոպայէ բերուած տակտաներով :

— Գաւառայի Նախ Հասան Իսմէթ էֆէնտի դատաստանի երթարկուեալ է ինչ ինչ անկարգ ընթացից համար :

Ա Ր Ժ Է Ք Դ Բ Ա Մ Ո Ց			
Օսմ . լեւան 100 դրչ . են			
Մէհմէտիէ	108 4	վ. եցնոց	103
Գաւառք մէճիտ	107 25	Բուսիոյ քոյ .	89 40
Մանր մէճիտ	103 10	Նաւաթէն	87
Մէթալիք	101	Գրիմիք	51 7
Հինգնոց	102	Անգղ . չորս	109 30
Մանէթ թղթադրամ 8 54			
Գոնսլիտէ (երեւոյ .)	20 9	Բուս . երկ քաժին	69
Թահվիլ Օսմ .	4 610 78 23	Թապիլիէ	49

ԱՐՏՕՆԱՏԻՐ Ա . ՍԱՔԱՆԱՆ

ՏՊԱԳՐ . ՆԵԱՆ Կ . ՊԵՐՊԵՐԵԱՆ

Էսկի-Ջապիէ փողոց , թիւ 61